

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . " 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V upravi prejemov mesečno . . . 1-70
Sobotna izdaja:
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

== Inzerati: ==
 Enostolna petlitrsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oglasila, zabavne, osmrtnice itd.:
 enostolna petlitrsta po 23 vin.
 == Poslano: ==
 enostolna petlitrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Poziv!

Italijanska vlada in vojaštvo sta že tedaj, ko je bila Italija še naš »zaveznik«, po celi državi razprostrla mreže svojega vohunstva. Čeprav so skoraj vsi količkaj sumljivi ljudje sedaj spravljani na varno, je vendar le mogoče, da se nahajajo po naših deželah od Italije plačani ljudje, ki bodo skušali Italijanom v prid vohuniti in jim o vojaških dogodkih v naši deželi poročati.

Dognalo se je sedaj, da so bili italijanski podjetniki, ki so odjedali kruh našim ljudem in pošiljali vsako leto milijone pri nas pridobljenega denarja v blaženo Italijo, ponajveč plačani vohuni italijanske vlade. Ti so sicer odšli v blaženo Italijo ali pa so zaprti; sumi pa se, da so svojim uslužbencem in dobrim znancom, ki so jih imeli tudi med domačim prebivalstvom, dajali — seveda ne zastoj — gotova navodila in da bodo ti zaslepljeni ljudje skušali vohunsko delo laških trgovcev nadaljevati.

Vsi pravi rodoljubi morajo tu našim oblastim pomagati ter delati na to, da se tako vohunstvo v naših krajih prepreči.

Kdorkoli se vede sumljivo, n. pr. da povprašuje, kako močne in kako sestavljene so naše čete, kam korakajo vojaki ali da se plazi okoli vojaških utrd, skladišč, smodnišnic, vojašnic, da postopa v bližini železniških prog, tak človek je sumljiv in naj se takoj naznani županstvu, župnim uradom, orožnikom ali pa vojaškim poveljstvom.

Naši listi so že poročali, kako so slovenski Rezijanci pomagali Lahom na Goriškem. Prebivalstvo naj se zato tudi po slovensko govorečih ljudeh ne da premostiti. Tudi ti so lahko vohuni in tem nevarnejši, ker se jih po njih govoricah lahko ima za domače. Naša županstva naj bi posebno pazila na lonceveze, krošnjarje, brusače, postoparje, lajnarje, begunce itd., ki hodijo po občini. Zglasilni predpisi so sedaj po naših krajih silno strogi, vsakdo se mora izkazati s primerno legitimacijo, vsakdo se mora zglasiti, če pride od zunaj v občino. Župani naj pa tudi te predpise brezobzirno izvajajo, potem se bodo morebitni vohuni kaj hitro izsledili.

Pa ne samo kot postopači hodijo ti italijanski vohuni okoli, oni se poslužijo tudi vojaških uniform, da, celo kot

avstrijski častniki in uradniki so včasih napravljeni.

Goriško prebivalstvo, posebno na Tolminskem, pomaga naši slavni vojski z nevarnostjo lastnega življenja vedno in povsod s tem, da ji donša novic ter jo opozarja na vse, kar bi ji moglo koristiti ali jo obvarovati pred škodo ali sovražnimi naklepi. Slovenci na Kranjskem in drugod, ne zaostajajo za goriškimi brati! Sklenimo se vsi, kar nas ni v bojni črti, v mogočno vrsto od starčka do otroka, od kmeta do gosпода!

Bodimo vsi, kakor junaški Tirolci, ene same silne volje: braniti svojo ljubo domovino, pomagati naši vrli armadi, upreti se z vsemi silami verolomnemu krutemu sovražniku našega cesarja in naše države!

Slovenci! ta boj, ki ga bojujemo, je svet boj! Bijemo ga v prvi vrsti za svojo domovino, a bijemo ga tudi za vzvišene ideale poštenosti, zvestobe, za krščanska načela, spoštovanje slabijih in ljubezen do zatiranih, kar je frama-zonski lahonski vladit tuje. Italijanski kralj, njegova vlada in njegova armada so najhujši nasprotniki krščanstva, največji sovražniki sv. katoliške Cerkve! Ne samo, da držijo sv. očeta sedaj kakor kakega ujetnika v Rimu, ne samo, da zapirajo trumoma katoliške duhovnike v lastni državi, oni se tudi pri nas najrajši lotijo katoliških cerkva.

Z žalostjo bo zvedel ves slovenski svet novico, da našega svetišča na Sv. gori ni več! Italijani so ga peneči se od jeze nad zadnjimi porazi ob Soči, nalašč razrušili s požarnimi granatami, čeprav ni bilo ondi niti naših topov niti vojaštva! Večni sveti mir naših velemož so oskrunili s svojimi topovi, sveto Mater Božjo na Sveti gori so ob-streljevali s svojimi bombami!

Tako se maščuje ta podli narod za to, ker smo ga v odprtem boju z božjo in sv. Marije Device pomočjo premagali!

A tudi nadalje stoje naši vrli vojaki kakor skala ob Soči in rajši prelijejo zadnjo kapljo krvi, kakor da bi pustili Laha k nam!

Zato bo skušal podli in bojazljivi Italijan za hrbtom naše armade škodo delati, kjer bo le mogel. Tu pa se mu bomo uprli mi, pazili na vse sumljive ljudi, na njih vedenje in govorico, ter zvesto vse sporočili na pristojno mesto ali pa jih celo sami prijeli. Naša armada naša država nam bo hvaležna za vsako še tako malo novico in za vsako po-

moč. Darujmo vso svojo ljubezen in hvaležnost, vse svoje telesne in duševne sile našim vrlim, junaškim četam, da se bodo izpolnile prelepe besede cesarske pesmi:

Naša vojska iz viharja
 Prišla še brez slave ni,
 Vse za dom in za cesarja,
 Za cesarja blágo, kri!

Še ena beseda iz Istre.

V 148. številki tega lista sem skušal opisati samo eno, bolj cerkveno plat naših istrskih razmer. Vredno je osvetliti tudi kulturnopolitično stran. Tudi tu se razgrinja pred nami veliko velikobridkostopolnih spominov! Po naših avstrijskih časopisih se je ob izbruhu italijanske vojske pisalo, kako je vendar Italija naivnoneumna, ako prištevajo Istro italijanskim provincam, ki hrepeni po njenem odrešenju. Res! Italija je bila o Istri in sploh o Primorju docela napačno poučena. Iredentisti so bili njeni učitelji. Znanje geografije je pa priznalo v Italiji pod ničlo! Res je, površni opazovalec Istre dobi vtis, da je Istra italijanska, posebno tostran Učke gore proti morju. Ako potuješ z železnico po teh krajih, slišiš veliko italijansko govoriti. Naše hrvaško ljudstvo je vsled ošabnega, vsemogočnega iredentizma bilo izgubilo že skoraj ves pogum in narodno samozavest. Ako je bil n. pr. v železniškem vozu le en sam, kaj boljše oblečen Italijan, pa se naš kmet ni upal govoriti v svojem jeziku; da se temu vzame ves ugled in čast, je obstojal dober kos iredentistiškega dela. Ponavljali so ljudstvu vedno in vedno, da je njihov jezik »ščavo«, brez slovnice in knjige. Znali so zvito ljudstvu Hrvat in hrvaški jezik tako pristuditi, da smo s žalostjo opazovali, kako od dne do dne naše ljudstvo o hrvaštvu noče nič slišati. »Mi smo Slavi,« so mi pravili ljudje, ko sem prišel Kranjec v te kraje, »mi nismo Hrvati.« Koliko so imeli naši rodoljubi truda, da bi ubogo, zapejano ljudstvo prepričali, da je njihov jezik, očističen italijanskih dialektičnih tujk, lep in izredno živahen. Videlo se je vedno bolj in bolj, da bo vse izgubljeno, ako ne bo šol. »Družba sv. Cirila in Metoda« jih je začela z velikanskimi žrtvami zidati. Pomagalo je vse, kar je moglo. A glej! Par korakov od nje je tudi »Legia« namah postavila svojo. Dopovedovalo se je ljudem naprej in naprej, da otroci, ko dorastejo, ne bodo mogli nikamor, ako bodo znali samo »slavo«-jezik. Koliko naše krvi so

nam s tem zastrupili! Naj omenimo še to posebnost: Dežela je dala nekaterim občinam nalog, da se mora sezidati šola. Ljudje so bili poklicani pred oblast, da izrazijo kakšno šolo hočejo. Iredentizem napne vse sile in vso znano zgovornost! »Prosimo italijansko šolo!« Začeli so zopet z znanimi napadi na hrvaški narod. Zbegano ljudstvo je prosilo: dajte nam slavošolo. Ali kaka je ta? Prerekali so se, dokler niso dobili italijanske — v čisto hrvaški fari! Otroci so hodili v šolo, niso razumeli prav nič laškega. Smilili so se mi ti revčki, ko sem jih srečeval na cesti. Duhovnik, katerega glas zapeljano ljudstvo ni hotelo poslušati, je hodil s krvavečim srcem v šolo. Učil je nauk v hrvaščini. Kako je mogel drugače! Da ste videli zdaj moč iredente! Kakor pičeni od gada so stopili na noge in šle so pritožbe do posvetne in cerkvene gosposke. Prišla je prepoved! Ubogaj! Težko je bilo. Kdo bolj pozna razmere kot oni, ki je tako v tesni zvezi z narodom? Jemal je otročiče v cerkev in tam učil v domačem jeziku.

O gospodarski povzdigi dežele ni bilo govora. V deželni zboru v Kopru, pravi unikum v naši državi, ni bilo mogoče nič storiti. Znale stvari sicer! Istra se pogostokrat naziva, da je tužna. Ta malo prikupljivi pridevek ni povsem resničen. Zdi se ti, da se voziš po sami vipavski dolini, ko s epelješ v okotirno železnico iz Trsta v Poreč. Skozi same cvetoče vinograde, med oljko, smokvami, mandoli in drugim južnim sadjem. Tužna je naša dežela zato, ker je bila po krivdi gospodujoče laške liberalne stranke pahnjena v nesrečo. Enako je bilo z deželnim odborom. Deželni odbornik Salata, po čigar direktivi se je v Poreču vse vršilo, je odšel v »obljubljeno deželo« pred izbruhom vojske. Bog daj, da bi bil tudi deželni odbor razpuščen in da prevzame posle državni organ!

Sem od Gorice slišimo grmenje topov. V naši bližini divja grozen boj. Boj Avstrije za pravico! Vsak grom stiska naše srce: morda je zdaj padel ta in oni, ki nam je drag; a zopet nam to grmenje daje poročstvo boljših časov v prihodnosti, ko nam bodo vrnjene pravice, ki so nam bile poteptane in ukradene!

Fr. Ž.—k.

Časopisje in vojska.

Do 1. januarja 1915 je bilo v Nemčiji vsled vojne in drugih težkoč ustavljenih 852 časopisov.

LISTEK.

Avstrija za vse.

Ako le če,
 B'la Avstrija in bo za vse!
 Zdaj brambovci zaúkaite:
 Bit' če, bit' če
 Avstrija za vse!

Ker tedaj če,
 Nikógar se ne bójimo,
 Brez skrbi, varni, trdni smo.
 Bit' če, bit' če
 Avstrija za vse!

Ako le če,
 Ni treba jarma tuj'ga nos't!
 Je že domača moč zadost'.
 Bit' če, bit' če
 Avstrija za vse!

Ker Avstrija če,
 Je bramba naša zvezana,
 Beseda moč — je sklenjena
 Kaj ne? — bit' če
 Avstrija za vse!

Kako pa če,
 Sovražnik mora skor' spoznat'
 Ki móran bo se nam podat'.
 Bit' če, bit' če
 Avstrija za vse!

In ker pa če,
 Obeta Rudolf iz nebes:
 »Franciš'k, premagal boš zóros!
 Ker Avstrija če,
 Tud' bo za vse!«

In pa ker če,
 Avstriji bo pomagal Bog,
 Da se razširi krog in krog.
 Bit' če, bit' če
 Avstrija za vse!

V. Vodačk.

Krn srdil.

Nepričakovano in v veliko začudenje sem dobil vojnopoštni list, pisan očitno več dni. Datum je star; list je hodil dolgo do mene, nič ne de, vsebina je zanimiva ter one vrste, ki ne zastari.

Prijatelj Otrobar mi ga je pisal, oni zabavni Otrobar z izleta na Krn, ki ga že nekoliko poznate. a da ga boste spoznali še bolje ter laže umevali njegov list, ga moram opisati še nekoliko.

Po poklicu je učitelj, siromak po značaju. Na višku svojega stanu ni bil nikoli; mož je bil v vednem nasprotju s to ali ono šolsko oblastjo, zato pa so ga le-te rade odpravile na visoko: v hribe. Kar ga poznam, je vedno služil po najvišjih šolah na Goriškem.

A humorja mu to dejstvo ni vzelo. Nikoli ga nisem videl razen veselega: vedno

se je šalil, vedno smejal in še kadar se ga je lotila trpkost z ozirom na njegovo stališče, se je pojavila ta trpkost v šalivi ironiji, včasih zelo pikri ironiji, a tako fini, da jo je razumel le tisti, kdor je dobro poznal njegovo življenje in razmere. A še tedaj se je vedno smejal in norčeval, pa bodisi iz samega sebe, le ob potezah pri očeh se je opazilo takrat nekoliko drugačno gibanje kakor ob resnični veselosti.

Ta njegov obraz je sploh nekaj posebnega. Mislite si štiridesetletnega šibkega suhega moža s sedemdesetletnim podolgastim obrazom, usnjate rjave kože, ki izgleda, kakor bi bila prevelika, zakaj nabira se v nebroj gub in gubic, prožnih in gibkih, kakor bi bila vsaka v stiku s posebnim živcem. Vse te gube ima Otrobar tako v oblasti, da se zdi človeku, ki ga gleda, kakor bi gibal lahko vsako posebej in jih zbral po potrebi v skupine po svoji volji. Seveda je njegov obraz zato nenavadno izrazit in ker ga ne zakrivajo ne brke ne brada, zato je pri govorjenju smešno gibek. Meni se je zdel vedno izredno zanimiv, vreden slikarjevega kista.

Prijateljev mož ni imel mnogo. Tovaršem, ki so se izvečine bali njegovih norčij, je bil nadležen. Ker je bil siromak, je bilo čisto treba poseči v žep, da so mu poskrbeli tobaka ali celo še kaj nujnejšega. Jaz pa sem ga imel rad in moje duri mu niso nikoli bile zaprte. Zelo naklonjen mu je bil tudi nadzornik, ki ga je čislal zaradi lova, ker za lov mu ga ni bilo para

v okraju. Mnogo je občeval z njim tudi nadučitelj Visoki, nadučitelj Ješprcnček, njegov ožji sošolec, in v gostilni tovariš Palitka. Vendar mu je najtopleje in najvztrajneje ostalo prijateljstvo z menoj, dasi že davno nisem več učitelj v okraju, ter z Visokim, ki je v tem tudi odšel v Gorico na višje mesto.

Ta mož mi je tedaj pisal list, ki sem ga dobil v veliko začudenje, ker se mi še sanjalo ni, da bi Otrobar utegnil biti v vojni in v onem kraju. Pa evo vam njegovega poročila:

»Čestiti tovariš! Če se čudiš, le daj se, jaz se tudi, čeprav se ne čudim bolj ničemu kakor resnici, da se živi tudi brez tobaka, česar prej nisem veroval ne Tvojim zagotovilom ne svojemu praznemu žepu. Sedaj pa čutim, ker sem še živ, čeprav sem v osmih dneh napravil samo dva dima. A sedaj-le, ko Ti pišem ta list, kadim, da se bo zažgnil Krn . . .

Toda po vrsti! Pred vsem vedi, da sem vojak in sicer prostovoljec. Ne prostovoljni strelec; za tja še nisem. Veš da sem bil vedno »višji« od drugih, tudi tu si nečem delati sramote. Zato sem se javil prostovoljno in prosil, naj me oddele k planincem na Krn. Ko so pregledali moj vojniški pas in se uverili, da sem 12 let v liniji in deset let v črni vojni zvesto služil cesarju (v resnici sem bil vsega skupaj le 12 tednov vojak, pa ker v knjižici stoji drugače, naj velja), se me niso branili in so me res pridelili . . . polku. Že prvi te-

Tudi v Avstriji, se posebno še na Kranjskem, se imamo boriti z različnimi podobnimi težkočami. Kranjska je vsled vojne z Italijo takorekoč popolnoma odrezana od ostalih kronovin. Tovornih vlakov za potrebo civilnega prebivalstva sploh ni. Rotacijski papir za časopise se namreč ne izdeluje nikjer na Kranjskem, vezani smo le na severne dežele. Ne le da moramo na vse mogoče načine moledovati, da nam vojaška oblast dovoli prevoz, prevzamemo hkratu tudi odgovornost za vse eventualne poškodbe, ki bi nastale med vožnjo. Ker ni zaprtih vozov na razpolago, se moramo zadovoljiti z nepokritimi vozovi, vsled česar je papir izpostavljen dežju in drugim neprilikam.

Danes poteče deseti dan, odkar smo zaprosili za vojaški prevoznik list, a še nimamo dovoljenja za prevoz.

Blaga ne moremo v večji meri ne uvažati ne izvažati. Poleg teh neprilik se imamo boriti s tovarnami in različnimi zaglavljenimi, ki sedanji položaj izrabljajo in zahtevajo pretirane cene. Papirnice n. pr. so se združile in diktirajo cene potom papirne zveze od 15 do 45 odstotkov višje kakor pred vojno. Vsled pomanjkanja žvepla, smole in drugih sirovin žugajo celo, da bodo obrat ustavile.

Kurilno olje je stalo pred vojsko 13 K, sedaj 60 K per 100 kg. Strojno olje je poskočilo do 200 odstotkov, firnež 100 odstotkov, tiskarsko črnilo 60 odstotkov, razne kovine do 200 odstotkov, a še te je deloma rekvirirala vojaška oblast; bencina sploh ne dobimo.

Zadnje okrožnice nas previdno pripravljajo na zopetno podraženje. Niso li to zlati časi, ki se obetajo našim časopisom? Kljub težkim časom storimo več kakor bi se sedaj moglo od nas zahtevati, zato smo prepričani, da bo občinstvo naš trud in žrtve prav cenilo in nam pridobivalo novih, točno plačujočih naročnikov.

Iz bojev za Doberdobsko planoto.

Granata za granato udarja na nas; bučanje razpokajočih se železnih nestvorov se meša s pojočim brnjenjem posameznih kosov in s prasketanjem padajočega kamenega dežja — ostanki razstreljenega kršja. Pekleni koncert. Tik pred nami je kratek jarek; na enem koncu je zgrajen telefon, na drugem stoji periskop. Pri obeh aparatih opravljajo službo podčastniki. Granata raztrga neke telefonske žice; iz tal udarijo plameni vsenaokrog, pekoč dim leže nad postojanko, na vse strani leti kamenje in železni drobci, toda kljub temu morata iz kritja dva moža, da poškodbo popravita. Tu udari granata naravnost v postojanko: Korporal pri telefonu in dva moža so mrtvi, telefonska postaja je zasuta, na periskopu visi okrvavljen kos uniforme. Podčastnik molče odstrani krvavo cunj in opazuje dalje s pomočjo svojega aparata. Že dve uri opravlja razburljivo službo, njegovi živci so utrujeni, glava ga boli, pred očmi mu miglja, toda on vztraja dalje na svojem mestu, čut dolžnosti in zavest težke odgovornosti ga držita, da ne omaga. Granatni dež traja že dve uri, žične ovire so steptane v tla, prsobrani raztrgani in razravnani, najsprejnejših jarkov ni več. Opoldanska vročina jame pritiskati, tenka soperska koprna se razprostira nad postajankami in soško ravnino. To ovira ogenj sovražne artiljerije, ki zato omeji streljanje; do smrti pogumno moštvo si more nekoliko oddihniti, toda na počitek ni misliti, kajti treba pomagati revežem v najsprejnejših jarkih, v kolikor je pomoč

trganimi prsmi; nezavesten je in težko hrope. Eden vojakov seže po obvezi in s še mogočo. Nudi se grozen pogled, ki naj ga ne opisujem. Tu leži neki vojak z razpomočjo tovarišev obveže težko ranjenega kakor najboljši ve in zna. »Sedaj pa k obvezovališču z njim!« V steklenici nekega mrtvega vojaka je še par požirkov črne kave; s tem okrepečajo ranjenca, nato pa ga dvignejo in nesejo navzgor po strmem bregu. Težko delo! Večkrat udarjajo granate v neposredno bližino, nakar spuste ječečega ranjenca na tla in se vržejo na zemljo. Toda končno le dospo na vrh planote; ranjenca polože v senco kamenite stene, dočim hiti eden vojakov na obvezovališče po sanitetno moštvo, drugi pa se nemudoma vrne nazaj k jarkom, da spravi na varno še druge ranjence. Obvezovališče je pol ure daleč za robom planote; od daleč je mesto spoznati po beli zastavi z rdečim križem. Na prostornem dvorišču večje kmečke hiše so pod plateno streho napravljena ležišča iz slame in listja in na mestu, ki je zavarovano proti vetru, stoje pripravljeni odprti sanitetni kovčki z vsemi potrebnostmi. V sosednji kmečki hiši kuhajo sanitetci velike množine kave in čaja. Tovorna živina in sanitetni vozovi stoje pripravljeni za bližnjim gričem; po potrebi jih spravljajo potem posamezno na obvezovališče; zgodi se namreč časih, da zaide sovražna granata celo semkaj.

Prihajati jamejo prvi lahko ranjeni; večinoma so ranjeni na rokah ali nogah. Polkovni zdravnik, ki ima v pomoč le mladega medicina in štiri izvežbane podčastnike, jih obveže, potem se okrepečajo s kavo in nato se podajo na daljno pot do sosednje sanitetne postaje. Težko ranjene polože na slamo in okrepečajo s kavo; razreže jim obleko, ustavi kri, zlomljene kosti podpro z deščicami, obvežejo; v olajšanju bolečin vbrizgajo izmučenim trpinom morfin. Amputacij zdravnik na tem izpostavljenem mestu ne more izvrševati, in ob obilici ranjencev tudi časa nima zato.

Med tem pa leže ljudje v strelskih jarkih do smrti utrujeni in deloma na žgoči solčni vročini ter čakajo na menažo; vojaki prihajajo v vodih h kuhinjam in gulažnim topovom v ozadju, kjer dobe vročo juho in velik kos mesa, večinoma prešičevega. Kadar je mogoče, dobe prikuho, navadno krompir, in vino. Ljudje poležejo krog kuhinj in zadovoljno povzijejo svoje priprosto pa tečno kosilo. Mi tukaj, v najsprejnejši črti, pa topot zmanj čakamo na kosilo. Sicer se prikažeta na gornjem robu planote dva nosilca, ki na drogu neseta kotel z juho; brez vsakega varstva in kritja morata po odprtem pobočju nizzol. Sopihaajo vlečeta težki kotel naprej, čez kamenje in grmovje in preko skalnih zidov; pri tem morata biti skrajno previdna, da ne razliva juhe. K vsem tem ju še zapazijo Italijani iz strelskega jarka onkraj Soče ter naperijo nanju ljut ogenj; pač jima pridemo na pomoč ter otvorimo živahen ogenj na ono stran, a kaj, ko pa z njim Italijanom ne moremo blizu. Plazita se po kolenih ali trebuhu ter dvigata in porivata kotel naprej in naprej; curkoma ju obliva pot. Vedno bolj sta utrujena, vedno težje hrope in vedno gosteje udarjajo krogle krog njiju; toda vrla moža sta sedaj dospela v ravnino; trudna in naveličana plazenja, se dvigneta in tečeta s kotlom preko travnika prati nam. Pozdravimo ju z radostnimi vskliki. In kakor po čudežu ostaneta v dežju krogel nepoškodovana. Tu — kmaj 50 m sta še oddaljena — zazveni udarec ob kovino; takoj smo vedeli, kaj se je zgodilo. Zšla krogla je prebila kotel. Ko sta nosilca dospela do nas, je juha iztelka

in ves trud je bil zaman. Toda ne! Juha je sicer iztelka, a ko odkrijemo kotel, vidimo, da je do polovice napolnjen z dobro dišečim svinjskim mesom. A za vse seveda ni zadostovalo. Nenadoma se ogenj sovražne artiljerije zopet ojači. Njeni strelci veljajo topot gorskemu hrbtu za nami, kjer so huzarji ravnokar začeli napravljati žične ovire; s svojimi rdečimi hlačami in zlasti modrimi bluzami se ostro razločujejo v jasni sinjini, sovražna artiljerija jih je hitro opazila in pregnala. Neka kolesarska stotnica, ki je nemoteno delala poleg, je v svojih sivih monturah tudi sedaj ostala neopazena.

Proti večeru se ozračje razčisti in artiljerijski ogenj postaja ljubejši, da celo hujši, nego je bil dopoldne. Neprestano buče granate, neprestano treska in rjove, na vsak meter jarkove dolžine odpade pač po dvanajstero granat, prsobrani in žične ovire so zbiti v tla, po zraku lete vreče s peskom, tramovje in človeška telesa. Za branilce pa ni druge rešitve, nego vztrajati za vsako ceno, vztrajati do konca! Čepeč se stiskamo ob sprednjo steno jarka in si iščemo ondi varnih vdolbin; toda stena za steno se ruši, prsobran za prsobranom odnaša ognjeni vihar, ranjenci ječe, toda semkaj ne pride pomoč; jarki se zasipajo, strojne puške ostajajo brez moštva, peklo divja in rolni krog nas, divja in rolni na celi fronti od Zdravščine do Tržiča. In vendar branilcem ne zmanjka poguma. Poveljnik voda strojnih pušk graškega kolesarskega bataljona, praporščak Kutschera, ki se boji, da bi ne zgubil svojih ljudi, pridrži pri sebi nekaj najhladnokrvnejših, ostalim pa veli iti na počivališče v ozadju. Toda ljudje smatrajo povelje za razžalitev, obotavljajo se in končno izjavi narednik, da se bodo umaknili v ozadje šele tedaj, ako gre tudi praporščak z njimi; še-le po energičnem nastopu poveljnika se vrli kolesarji pokore povelju. Ogenj pa narašča in narašča. Vseposod buči in treska in tuli in bobni, dežuje železo. V najsprejnejših postojankah je le še malo živih, in sedaj premaknejo Italijani, ki so dobro poučeni, ogenj na drugo črto jarkov. Dušič rmen dim, iz katerega neprestano švigajo rmeni in beli plameni, se vleže na travnike, trava je zogljenela, zemlja črna in ravno ožgana; kakor žareči srpi lete preko tal granatni kosi. Od spredaj, od desne in od leve prihajajo izstrelki. Ne, sedaj ni več prestatil! Toda kaj naj storimo? Nič, čisto nič drugega ni tu storiti, nego se kriti, kriti in zopet kriti. Ondi-le leže nekateri podolgem v jarku, obraz apatično pritisnjen na zemljo; tu se drugi izkopavajo iz ruševin; tamkaj čepe nekateri v luknjah in jamah, ki so jih izkopale granate in dalje naprej leže drugi celo kar na odprtem polju. Naenkrat se dvigneta dva Dalmatinca, tečeta k rebri in liki homerski junaki kličeta Italijanom psovke in zasmehljive ter lučata kamenje čez reko. Niti ena krogla ju ne zadene, dasi lete gosto kakor toča. Neki graški kolesar spleza na še ne poškodovan prsobran svojega jarka, sede na vrhu na pesek čisto brez vsakega kritja in jame igrati na orgljice. V jarku mu ni bilo več prestatil; duška mora dati silnemu duševnemu pritisku in onemoglemu srdu, če ne z drugim pa z igranjem na orgljice in zasmehovanjem sovražnika. In hrabremu vojaku ostane prizanešeno, zanj ni vlita nobena krogla!

Napad na napad, juriš na juriš.

Ob osmih zvečer, ko zadnji žarki zahajajočega solnca obsevajo gričasti rob Doberdobske planote, namah preneha artiljerijski ogenj. Kdor še more, se vzpne in

pripravi na strel. Strašno so razredčene vrste junaških moštov in v naši postojanki je od štirih strojnih pušk ostala samo ena nepoškodovana. In kakor tu, tako je na celi fronti od Zagraja do Polazza, kamor je naperjena vsa sila sunka, ki ga izvajajo štiri divizije. Štajerski črnovojniki in Bošnjaki, ki branijo sosedni bojni odsek, srdito škripajo z zobmi; nekateri so preveč nestrpni, da bi čakali na sovražnika: bajonet med zobmi, puško v roki se splazijo pod lastnimi žičnimi ovirami, ki so še ohranjene, v ospredje, da kot prvi zgrabijo Laha za grlo. In oni prihajajo! Med artiljerijskim ognjem, ki nas je priklopel k tlom, so se italijanske napadalne kolone približale našim postojankam na 300 do 400 korakov in nas obsipajo sedaj z ognjem iz pušk. Komaj zatone solnce v žarečem morju na zapadu ter leže na pokrajino sivi mrak, postane vse čisto tiho. Le slab, zamirajoč pehotni ogenj še prodira gor k nam. Potem se nenadoma pokažejo nejasne oblike, ki polagoma zavzamejo jasnejše črte; razločijo se postave, gibanje, barve. Prihajajo... »Mir, miiiir!« Iz grmovja ob Soči se plazijo, izprva počasi, obotavljaje se in v razprostrtih redkih rojih, potem hitreje in v sklenjenih vrstah — že drve proti nam! Z njimi se dvigne druga črta kot rezerva in jim sledi v teku in skokih. Vreščeč žvižg, in sedaj začno prasketati naše strojne puške in naše puške grme ob celi postojanki; nikak brzoogenj, marveč mirno, premišljeno postreljavanje, kakor se spodobijo za boja vajene vojsčake. Na oni strani psovanje, vpitje, ječanje, in prva črta je izgubila. Druga črta pritepta tuleč »Eviva Savoya!« Kmalu izgine v travi tudi ta, ko ji pošljemo vrhano mero svinčenega boba. Naša strojna puška, ki je nameščena v naprej porinjenem rovu, poprijemlje sovražnika od strani. Podčastnik, ki ji streže, strelja nekaj časa na desno; ko je tu opravil, obrne puško na drugo stran in pospravi sovražnika tudi tu. Štiri, pet, osem takih črt naskoči zaporedoma, a vsak juriš se zruši v našem ognju. Tudi Bošnjaki so odbili napad ter prodro do soškega brega. Pri sosednem bataljonu pa ni tako dobro izpadlo. Ozemlje je bilo ondi za brambo manj ugodno in moštvo manj izkušeno. Kratkoinmalo — sovražnik je ondi udrl v jarke. Tedaj poseže vmes maršregiment... Italijani so se ravno začeli udobno urejati v osvojenih jarkih, ko jim zadoni na uho grmeči ural napadalnih kolon. To je juriš, pred katerim ni nobene rešitve, kajti italijanske rezerve še niso dovolj blizu, da bi mogle pomagati. Čisto mehanično se sproži nekaj italijanskih pušk, ročica strojne puške se vrtila, toda že zleti v zrak nekaj rok, in še nekaj in nato se udajajo cele trupe. Toda naši naskakovalci nimajo časa, da bi se z njimi pečali; geslo je: Skozi in skozi do italijanskih postojank na bregu ob Soči! Mimo strahotnih opustošenj sovražnih granat, mimo tihih mrličev, mimo ječečih ranjencev — naprej, samo naprej! Toda napad se ustavi, kajti proti polku udari tako gost svinčni dež, da je nasproti njemu brez moči, četudi hite na pomoč bataljoni drugih polkov. Sedaj pride čisto v ospredje poljska baterija, ki pošilja granato za granato v italijanske postojanke. Naši infanteristi leže čisto zleknjeni na tleh in vlečejo glavo med ramena, kajti za las nad njimi lete granate, udar na udar, tresk na tresk. Italijanska artiljerija nemudoma odgovarja, toda negotova glede cilja, ker so pehotne črte čisto izpremenjene in se križajo med seboj; italijanske baterije nočejo ogroževati lastnih ljudi in streljajo mnogo predaleč. K temu so pekleno hrumele

den sem imel zvezdo; glej, da boš imel pred menoj primerno spoštovanje! Devetdesetkrat sem bil na Krnu, poznam vsak kamen, zato ni bil čudež, ako sem bil jaz vodnik patrulji, ki jo je vodil poročnik — Palitka. Ali ti ni uvaževanja vreden slučaj! Poročnik se je izkazal, jaz tudi; on je dobil križ, jaz pa zvezdo in dve svalčici. (Za hip je imelo poslednje največjo vrednost.) Vendar tudi zvezda ni bila brez nič. Spoznanje, da sem doma na Krnu, mi je skoro doneslo novih, samostojnejših nalog. Gotovo je čenčal kaj tudi tovariš — oprosti — poročnik Palitka o meni, in tako sem bil skoro persona grata. Še štabnemu oficirju sem dajal pojasnil. (Žal, da mi on ni plačal zasluže vsaj z eno cigaro.)

Drugi teden sem bil v strelskem jarku v 1400 metrov visoki poziciji. To Ti je mučno delo ali pravzaprav lenarenje. Samo čakati na mer... šteti njihove strele, če se Ti poljubni ali opazovati njihov čisto samostojni učinek, zraven pa jesti samo ponoči, piti če imaš, kaditi pa nikoli, to ni nič za junaka liki Otobar. Vam že naredim, da me boste pomnili, sem sklenil in legel na solnce kakor Dijogen. Trincee pravijo Italijani strelskim jarkom, tudi jaz sem tega mnjenja: trink če je, ali to je vrag, ko ni. Solnca pa je na ostajanje in tu spimo navadno le podnevi, kar na solnci; šrapnelske muzike smo se čisto navadili. Še zmenimo se ne, razven če kak odletavec nasuje peska po obrazu. Tedaj se je treba vsaj obrniti, da se otrese pe-

sek. Včasih je pomešan vmes tudi drugačen drobiž, takrat pa se še obrniti ni treba več...

Tebi sem imel napisano že dopisnico, ki sem jo napisal v jarku. Kaj praviš, kako sem se spomnil na Te? Kosček sira sem imel, zavitega v starega »Slovenca«. Sir sem pojedel, »Slovenca« prečital in ko sem čital o ubežnikih iz Istre, sem se spomnil Tebe, ki si tudi moral bežati in zato sem si mislil, da si šel v Ljubljano. Pa sem Ti pisal, ker sem imel baš čas in potrebo pripraviti. Pa te karte nisi dobil, ker je nisem poslal. Okrvavela se je, ne z mojo krvjo, z italijansko, a tudi ta je rdeča, o Tebi pa vem, da ne vidiš rad krvi... Tu je v izobilju, vroče, mrzle, redke, strjene, sveže, prisušene... nam navadna reč. Preko!

Da Ti pišem sedaj-le vrlo komodno, je prišlo tako: V strelskem jarku sem torej bil in premišljal, kaj bi napravil posebnega, da bi me pomnili. Ničesar se nisem domislil. Kaj hočeš, človek je v taki službi preveč odvisen od drugih in od slučajeve, da bi mogel ravnati po načrtu. Zato sem več zaupal svoji lovski spretnosti in nagonu kot pa načrtom in tako sem sklenil, da hočem nocoj ugonobiti patruljo iz sovražnega jarka, ki je počez kakih štiristo korakov ter malo više od naše postojanke prav neprijetno dramila naše spanje. Samo enega moža sem privzel in dogovorila sva se, kako bodeva napredovala.

Le-ta naj bi me samo podpiral v toliko, da bi kril pot za menoj in javil kasneje, ako ne bi me bilo nazaj.

Znočilo se je. Smer sem vedel natančno, slepec bi bil našel, kam imam iti. Priporočil sem tovarišem, naj se ne gane nihče iz jarka. Jaz pa sem vzel alpski klobuk z visokim ravnim peresom, ki je že nekaj dni ležal v našem jarku in hajdi plezaje po čereh s tovarišem.

Plezal sem najprej naravnost kvisku, počasi, tiho in oprezno, za menoj tovariš. Ko se nama je zdelo dovolj visoko, sva krenila počez. Za dve uri mučnega plezanja sva bila dvesto korakov nad sovražno pozicijo. Počasi sva se spuščala nizzdolu. Brez nezgode sva dospela v duplo kakih dvajset korakov nad sovražnim jarkom.

Sedaj pogum in sreča junaška! Ali... Napravil sem križ... Saj veš, učitelji smo vajeni tega pred poukom. Prav samo iz navade to pot sicer ni bilo, naša kri je tudi rdeča...

Nekaj zrn peska sem vrgel nizzdolu ter zakrpal s črevljem po skali. Nisem se motil.

»Chi è la? — Kdo je tam?« je zaklical polglasno sovražni alpin in zarek žepne svetilnice je sčignil po naših čereh.

»Taci, maccacolo! — Molči cepec!« sem zarohnel nazaj istotako polglasno in dostavil hkrzno: »Via la lume! — Proč z lučjo!« Hkrati sem dvignil izza čeri alpski klobuk.

»Chi è la? — Kdo je tam?« je ponovil sovražnik vprašanje in oprezno osvrknil z lučjo iznova naše skale. A najbrž je zagledal alpski klobuk, luč je ugasnila.

»Maresciallo Semulini! — Narednik Otobar!« sem zaklical nizzdolu. »E là? — In tam?«

»Caporale Michelli!« se je odzval nasprotnik, katerega je alpski klobuk pomiril tako temeljito, da ni več vprašal po nikakem varnostnem znaku.

»In quanti siete la giu? — Koliko vas je doli?« sem vprašal tiho izza skale.

»In sei, maresciallo! — Šest, narednik!«

»Uno per uno sù! — Drug za drugim gor!« sem ukazal predrzno. »Appiano, uno per uno! Volta per volta attendere il comando avanti! Caporale l'ultimo! Senza lume! — Počasi, drug za drugim; vselej počaka naslednik ukaza! Četnik zadnji, brez luči!«

»Va bene, maresciallo! — Prav, narednik!«

»Avanti!« Urno sem postavil tovariša na mesto, češ, ne streljaj, zabodi, če bo treba. Sam sem stopil v ozadje. Prvi je prisopihal kvisku. Samo dihanje se je slišalo.

»Qui da mi! — Semkaj k meni!« sem ukazal šepetaje in mož se je približal opiraje se na puško.

Zagrabil sem jo hipoma, nastavljal botalo in zarohnel: »Parola e sei morto! — Črni in po tebi je!«

strojne in navadne puške, naše in sovražnikove, tako da se lastna beseda ni razumela. Točno ob 10. uri se je dvignila iz naše postojanke svetlobna krogla ter obšla bojne postojanke z močno zeleno lučjo. To je bilo znamenje za juriš. Naš artiljerijski in pehotni ogenj je utihnil kakor bi odrezal, še kratka molitev: »Marija, pomagaj!« Nato povelje: Naprej, stopaj! in kot prva črta s puško na hrbtu so planili naprej metalci ročnih granat. Toda zagrmili jim nasproti pehotni ogenj, kakršnega še niso bili doživeli. Prva črta ne pride preko prvih ovir — ondi leži na tleh postreljena. Tudi druga črta ne prodre. Sedaj pridejo naprej nekatere rezerve, na obe strani se razleže glas hornistov, ki trobijo k naskoku in kakor val se še enkrat zažene naprej ojačena avstrijska fronta. Blazno drzni naskakovalci se vspno po strmi rebri, že so preko prvih ovir, še dva skoka, še en divji ura! — in že so v prvih italijanskih jarkih. Jarki so prazni, kajti ko je zaoril zadnji ura, so Italijani popustili orožje in vso opremo ter jo v divjem begu podedili iz jarkov. Strašen pogled so nudili jarki, kjer je smrt nepopisno krvavo divjala. Toda sedaj dobe osvajalci ogenj od strani, kajti honvedni bataljon desno od njih je bil zadel na močnejše ovire in ni mogel dalje, tako da so bili tamkajšnji strelski jarki še v sovražnikovih rokah. Poslal se je tjakaj strelski roj z ročnimi granatami, kmalu nato se je slišalo treskanje granat, potem kratek ura! Bošnjakov, ki so napadli od desne iz osvojenih jarkov, in nazadnje divje kričanje. Sedaj so kričali Italijani, s katerimi so Bošnjaki in honvedi pošteno obračunavali. Sedaj so bili naši ljudje popolnoma izpehani. Toda vse to je bilo samo neke vrste vaj!

Cadorna je hotel imeti višinski rob med Zagrajem in Radipuljo, hotel za vsako ceno! Pri Zdravščini, Polazzu in Vermejanu se je že ustalil na planoti, sedaj je hotel izvesti sunek iz Zdravščine na hrib Sv. Martina in iz Vermeljane na Dobrodo in tako prisiliti Avstrije, da izprazni tako vroče branjeni planotni rob med Zagrajem in Radipuljo. Sedaj se je moralo pokazati, kaj pravzaprav tiči v naših polkih in če so se v enajstmesečni trdi vojni šoli zadostno utrdili. Pokazati se je moralo, če se morejo naši polki upirati tudi desetkratni italijanski premoči. In pokazali so to, toda kdor je bil zraven, bodisi navadni vojak ali častnik, teh dni ne bo nikdar pozabil.

Italijanski jarki so bili napolnjeni z mrličji; pokopavalo se je in pokopavalo, a ni hotelo biti konca. In cele ure so vpili ranjenci, ki jih je na stotine in stotine ležalo med osvojenimi jarki in reko, in prosili za vodo, prosili za zadnjo usmiljeno kroglo, ki naj bi končala njihove muke. Naši ljudje so bili pripravljeni, da jih pobere in odnese, toda Italijani na oni strani niso imeli za to nobenega razumevanja. Obstreljevali so ženevske znake in nosilci ranjencev so se vrnili in prepustili Italijanom, da pridejo po svoje jadicujoče tovarise. Toda italijanska pomoč je bila čudno počasna, in ko so končno dospela italijanska sanitetna moštva, so tako surovo postopala z ranjenci in s svojimi ranjenimi častniki ter končno začela čisto očito pleniti, da so jih naši spodili proč. Ko so Italijani opazili, kako prijazno ravnajo naši z

ranjenci, se je večina italijanskih ranjencev podala na naša obvezovališča, namesto na italijanska.

Mrzlično in z naporom vseh sil so se to noč gradile poljske utrdbe, toda ko je napočilo jutro in je italijanska artiljerija najtežjih kalibrov naperila nanje uprav peklenški ogenj, je šlo vse zopet k vragu. Čez štiri ure so italijanske baterije umolk-nile in sedaj so prihajali, v gostih kolonah, s priznanja vredno bravuro, dokler niso dospeli v pehotni ogenj. Toda sedaj začno besneti naše strojne puške in Italijani padajo, črta za črto. Oglasi se še naše brzostreljanje. Italijani padajo trumoma, toda preostali prihajajo bliže in že stoje pred našimi jarki. Neki častnik skoči kot prvi v naš jarek, in sicer naravnost v naperjene bajonete naših ljudi; zgrudi se mrtev. Njegovi vojaki se obotavljajo, toda od zadaj jih pritiskajo naprej rezerve. Udru v jarke in sedaj se začne boj iz bližine, nečloveško divja borba.

Italijani morajo ven iz jarkov. Prihajajo nove kolone, pa morajo istotako nazaj. Puškine cevi so vse razbeljene, strojne puške odpovedujejo druga za drugo, tam pa prihajajo nove napadalne kolone. Preveč jih je, hrabri branilci morajo iz osvojenih jarkov nazaj v lastne postojanke. Tedaj pa, v najbolj kritičnem trenutku, stoji za nami nekaj poljskih baterij; granate udarjajo v sovražne napadalne kolone. Potem mora vse v ognjeno črto, kar more nositi puško: Ljudje od municijske kolone, telefonisti in opazovalci, vsi morajo pomagati in pomagajo z enakim srdom in enako hrabrostjo. In Italijani so morali po planotnem pobočju nizzol. V kotanji pred nekim našim strelskim jarkom se je skrnil Italijan. Neki graški kolesar ga je izsledil in sprožil proti njemu puško, ko je hotel Italijan pobegniti. »Maledetto, maledetto!« je klet Italijan in se zvrnil. »Ali sem te dobil, porco, zanikrni!« je zadovoljno mrmral Štajerc. Toda delo še ni bilo končano. Še en dan in eno noč so morali vzdržati hrabri branilci, in potem še en dan in še eno noč. Napad je sledil napadu, in kar se je v nočnih odmorih s trudom zgradilo, je bilo po solnčnem zahodu v eni uri zopet uničeno. Vsi vojaški oddelki od Zdravščine dol do Radipulje, so morali sodelovati. Nadčloveška je bila energija posameznega moža, nadčloveška njegova moralna sila. In potem so prišle artiljerijske rezerve in ojačenja in kriza je bila premagana.

Osem tednov že zadržujemo sovražnika v docela nepripravljenih postojankah ob ugonablajočem pozicijskem boju, in trdno upamo, da v nepredolgem času ponese mo vojno v sovražnikovo deželo.

Z goriškega bojišča.

II.

(Izvirno poročilo »Slovenca« iz Gorice.)

Naš oklopni vlak v Moši.

»Neko temno noč,« mi je pripovedoval nadporočnik, »sem dobil poročilo, da je prišel velik laški transport vojaštva v Mošo. Pripravil sem se takoj in kmalu se je plazil moj oklopni vlak preko soškega mostu. Ukazal sem največjo previdnost. Kot črna masa se je dvigala na desni Kalvariji, pod menoj pa je tiho žuborela Soča. Ločnik je spal. Nobene luči ni bilo. A vedel sem, da razprte oči naših straž neprestano buljijo v noč in da ušesa vedno prisluškujejo najtišjemu šelestu dreves. Napolna, težka služba je to. Vsaka mišica trepeti, roke se krčevito oklepajo puške. Burno bije srce, še dihati si ne upate.

Vlak je imel štiri vagone, v sredi majhno lokomotivo. Stal sem ob razprti v prvem vagonu ob telefoničnem aparatu in opazoval. Počasi smo polzeli dalje. Komaj da sem čul udarjanje lokomotive in drdranje koles. V drevesih ob progi je šuštel veter. Z njiv in travnikov so se oglašali črički in opojen duh je vel s polj. Nebo se je sklonilo nizko na Furlanijo in zvezde so mi mežikale in dajale poguma. Vedno bolj smo se bližali cilju in naenkrat se je zabliskala v daljavi luč: kolodvor. Kot črna pošast je prihajal vlak vedno bližje in bližje. Razločeval sem že sen-ce ljudi in šatorišča.

»Hitreje in pozor!« sem zaukazal in kmalu nato strojevodji: »Stoj!«

Vlak je obstal na kolodvoru v hipu.

»Ogenj!« In mala okenca vagonov so se odprla in pomolila cevi strojnih pušk, ki so že regljale. Nastala je strašna zmešnjava, beganje in vpitje ranjencev.

»Zažgite šotore!« je bilo moje kratko povelje. Par bomb z gorivno snovjo in kmalu so švigili okoli nas plamen in grozno razsvetljevali vse pozorišče. Na tleh so ležali kupi zvijajočih se sovražnikov, mlake krvi, v katerih je odseval plamen, drugi so begali, tekali na vse strani in vpili in vili roke. A naše strojne puške so drdrale neprestano in kosile neprestano.

»Nazaj!« je donelo moje povelje po končanem delu, in vlak je oddrdral z največjo brziho v noč proti Gorici.

»Ali ni bilo nevarnosti, da Vam za hrbtom razbijejo progo?« sem vprašal z začudenjem.

»Seveda je bila! A prišli smo tako nenadoma, udarili smo tako nepričakovano, da je nastala strašna zmešnjava, v kateri ni nihče mislil na to. Mor-da so še do zadnjega mislili, da je to laški vlak. Jaz vem le to, da smo prišli brez vsakih izgub, brez najmanjše poškodbe domov.«

Veselo se mi je nasmehljalo v zavesti, da je izpolnil težko nalogo. Taki so naši vojaki.

Topovski boj ob Soči.

Razvožena cesta je gorela pod menoj v popoldanskem solncu. Nizka, redka drevesa so spala z dremajočimi, visečimi listi, pokritimi s sivkasto plastjo prahu. Polja so ležala vsa trudna, prepletena z zelenimi vencami trt, ki so se vili od murve do murve in prepašana z zlatimi pasovi dozorelega žita, ki je sklanjalo težko, bohotno klasje nizko k zemlji. Pred menoj sta se dvigala Sv. Valentin in Sveta Gora strmo iz soške struge s svojimi skalnatimi, od solnca razbeljenimi pobočji. V oči me je skelelo, prah je legel na moj obraz in roki.

Bliža se mi gruča ljudi. Kmalu izločim iz nje štiri konjenike dragonce, kot prikovanani so sedeli na konjih, visoki in močni. Med njimi se je pa vleklo s trudnimi, težkimi koraki 14 laških ujetnikov. Iz Plav so prihajali. Majhni, šibki in sklonjeni k tlom so se mi zdeli kot pritlikavci ob naših vojaki. Njih trudne, črne oči so begale nemirno okoli. Topa resignacija je ležala v njih. In spomnil sem se besed, ki jih je izgovoril laški ranjenec v naši bolnišnici: »Noi siamo carne venduta!« (Prodano meso smo.)

Da, prodani so, žrtve judeževih grošev in macchiavelske politike.

Zavil sem s ceste na pot, ki se je vila skozi polja do podnožja Sv. Gabrijele. Že so me čakali dobri otroci neke zelo ugledne solkanske rodbine in z njimi sem šel v brajdo pod Sv. Katari-no. Ob bisernem smehu zlatih otroških src je zopet oživila moja otopena duša. Pozabil sem ob njih vse grozote vojne in se vdal sladki opojnosti in lepoti, ki je sevala iz nedolžnih oči.

Pod nami se je razprostirala vsa bujna in pisana goriška ravan. Na jugu je ležala Gorica, naslonjena ob zeleni grič goriškega gradu in se kopala v solnčnem morju. V razigranem veselju smo se lovili med vinogradom, razgretih lic in smejočih oči. A kmalu so začeli grmeti topovi.

»Glejte! Glejte!« je vskliknil najmlajši živahni Oko in mi pokazal črne in svetle dime granat in šrapnelov. Hipoma smo prilezli iz trt in v senci figovih dreves smo gledali na celotno bojno pozorišče, ki se je razprostiralo pod nami: Sv. Valentin, Šentmaver, Oslavje, Kalvarija, Soča od Ločnika do Gradiške in kraška planota. Na vso to dolgo bojno črto, ki se vije kot vene v polkrogu okoli Gorice, so padale neprestano granate in šrapneli. Ko so udarjale ob trdo kraško skalovje Sv. Valentina so zazveneli drobci skal kot močna struna. S polj in vinogradov pa so se vzpenjali črni jeziki dima, prsti in dreves. Naša polja! Blagoslovljena z vsem blagoslovom dobre letine, kakor že dolgo ne, so bila naš up in naša nada. Zdaj leže ranjena in prepojena s krvjo.

Ozračje je pretresalo grmenje težkih granat in sikanje šrapnelov, dokler ni mrak ovil vso bojno črto. Tam doli so ležala trupla vojakov, padlih pod težko, železno pestjo vojne, ob meni pa je cvetelo šestero mladih, mladih življenj...

Izpod Sv. Gore.

Goriško, 16. junija 1915.

Vroče je kakor v Siciliji in ura — »sieste«, popoldanjega počitka! Danes pa je toliko raznolikih predstav v moji duši, da celo počiti ne morejo moji živci. Meni smo, da bomo rešeni v našem prekrasnem Zatišju stroge bojne črte in nje divje grozne romantike, pa ne bo šlo. Smo že notri! Nič ne de, za domovino moramo žrtvovati kaj, če treba i največje časno dobro tudi mi, ki smo ostali doma.

Na drdranje, žvižganje, piskanje, skripanje raznih bojnih in tovornih vozil smo se že precej privadili; niti ponočnega snam nam ne dramijo, ko nas je prej zbudil vsaki zakasneli fantovski vrisk ali celo le preglasno govorjenje in uganjanje naših skrbnih gospodinj, ki tudi v teh časih v raznih urah dan za dnem zalagajo s poljskimi in vrtnimi oridelmi goriški trg. Skozi

naše Zatišje se jih znosi in pripelje nad polovico v mesto.

Topovski koncert je zadnje tri dni nekoliko pojenjal in mnogi so se že zazibali v prijetne sanje, da so Italijani končno poginili izpred našega mesta. A bila je le ouvertura, opera se šele prične!

Danes sta padli na trg Piazzuta v G. dve italijanski bombi in ena na prostor za gradom, a brez človeških žrtev, na V. D. je ponoči metal italijanski zrakoplov bombe, išoč taborišča. Naši so streljali na sovražni zrakoplov. Človeških žrtev ni bilo. Vojaki pa so dejali: »Vidite, bomba je padla na njivo tistega, ki nam prodaja mleko po 52 vinarjev liter.«

Št. Andreška prekrasna nova cerkev je zadeta v čelo, merili so na visoki stolp, kjer ni bilo avstrijskih čet. Porušene so doslej tudi tri hiše in ubita mlada novoporočena mamica, ki je bila pri priči mrtva, dočim so otrok in drugi domači, ki so se skupaj stiskali v kotu, išoč zavetja pred granatami, ostali nepoškodovani. Otroci dotične mlade gospodinj je danes umrl vsled strahu tu pri nas v Zatišju.

Cerkveni stolpi so — v nevarnosti! V Dobrodo, Kostanjevici, Ločniku, Mošt, Kanalu jih že več ni, ali pa le ostanki mole v nebo, pričakujoč zadnjega sunka. V Biljah iščejo Italijani prvovrstnega plena, ker so ponovno napadli tamošnjo vas iz zrakoplovov, sedaj župniško hišo, ki so nekoliko poškodovali, sestra g. kurata pa je prejela odpustek na obrazu. Tudi so že iskali, a niso nič našli. A naših topov pa ne morejo iztakniti in niti enega še niso poškodovali.

Danes se je za trenutek ustavil Nj. cesarska visokost presvetli gosp. nadvojvoda prestolonaslednik, ki je obiskal našo bojno črto in bo osebno odlikoval moštvo težkih topov, te vrle, pobožne in neutrašene Dalmatince iz Kotara in Zadra, ker so naravnost sijajno branili mostove pred G. in podgorsko Kalvarijo ter prehod pri Plaveh.

je kakor preluknjana, a ostali so tam naši dalmatinski levi...

Ljudstvo jih je vzljubilo, ker so tako vdani, dobrosrčni, zgledno pobožni, a zraven tudi nad vse hrabri. Nad vse srečna misel! Slovani naj branijo habsburškemu prestolu slovansko zemljo! Turki so pred par leti priznali Bolgarom: »Pet na nož!«; nek italijanski ujetnik pa Hrvatom, ki so bili tudi uradno pohvaljeni: »Petdeset Italijanov na enega Hrvata.« Častno priznanje, ki spričuje energijo prepričanja o krivici, ki nam jo dela Italija v tej iz trte in in po satanskem navdihljeju izviti vojski. Danes sta se o tem prepričala v ljuti bitki pri Plaveh naš prestolonaslednik in — sam italijanski kralj. Bilo je Italijanov dobesedno 20 na enega Hrvata, a vpricho laškega kralja so bili z največjimi izgubami vrženi nazaj čez Sočo.

Naše ljudstvo je vdano, o zmagi prepričano, pripravljeno na vse žrtve za Avstrijo in svoj dom. Ako bomo primorani ostaviti svoj mili dom, pojde vse naše moštvo prostovoljno pod bojno zastavo: za vero, dom, cesarja!

Vojaštvo je zelo disciplinirano; če pa pride v sili dogodkov do kake izjemne pritčbe od strani kmečkih posestnikov, jo višja vojaška oblast vselej in najstrožje upošteva.

Dr. Marijan.

Iz Solkana.

Sveta Gora je pogorela dne 24. junija. Upamo pa, da bomo Marijini častilci postavili nebeski Kraljici še lepši dom, ko se vojska konča.

Kaj je s slovenskimi duhovniki ob meji, se ne ve, ni nobene zveze. Kobarški dekan Paterneelj je menda v Kobaridu. Govorice o njegovem interniranju in smrti, so menda neresnične. Odpeljali so Lahi vikarja v Podsobotino Klanjšček Franca, ki je bil do konca januarja vojaški kurat v Galiciji. Radi boleznii je dobil daljši dopust, a sedaj je v rokah sovražnikov. S Klanjščkom je odpeljal sovražnik tudi bivšega deželne poslanca Marinčiča.

Kako je na Tolminkem, ni znano. Zraven svetogorskega svetišča sta pogoreli cerkvi v Ločniku in Kostanjevici. V Gorici je več hiš poškodovanih. Tudi stolna cerkev v Gorici je dobila granate, a ni velike škode. Lahj zelo streljajo, a zadenejo malo, naši manj streljajo, a vedno zadenejo. Kako je v Brdih in Furlaniji, se ne ve. Drugače pa ljudstvo mirno in opravljaja svoje delo. Hvala Bogu, da imama že nov krompir, solato in svež fižol. — Naši vojaki so zelo prijazni in pomagajo ljudem delati.

Slovenski vojak opisuje boje z Italijani!

Strojne puške pojejo Italijanom smrtno pesem.

Andrej Roškar piše svojemu stricu: Zjutraj ob 4. uri se je naš oddelek petero strojnih pušk razpostavil v varna kritja na gorovju D... na izhodnem bregu reke Soče. Za vsako strojno puško je bilo

Padel je na kolena in hotel javkati. »Giu! — Doll!« sem ga brcnil z nogo in ni se genil več.

»Avanti!« sem zaklical nizzolu in drugi je prišel po isti poti v ujetništvo.

Štirikrat se je ponovil isti prizor z malo razliko. Le kaporal, v čast mu bodi, se mi je ustavil, da sem ga moral pobiti na tla.

»Porco d' un tedesco!« me je pozdravil še na tleh.

»Cosa ti vuoi, è guerra! — Kaj hočeš, vojna je!«

»Hai ragione; del resto, meglio così! — Iстина, sicer pa bolje tako!«

In prižgal si je svačlico.

Še meni je dal eno, Bog mu daj zdravje in dosti ugodnosti in Ljubljani na gradu. Midva predrzneža pa sva gnala drug dan pet zdravih in enega ranjenega ujetnika nizzolu k polkovnemu štabu. Po ovin-kih sva jih gnala, da nas ne bi zajel sovražnik in nama jih otel.

Polkovnik jih je izpraševal in sovražni kaporal ni štedil s pohvalo in občudovanjem.

Jaz sem dobil pred vsem dobro kosilo pri štabu, sveženj cigar in tri dni počitka. Ker sem seveda tudi »povišan« pri vsaki priliki, sem bil povisan tudi sedaj: imam žolt pas in tri zvezde pod vratom. Tudi medaljo, pravijo, da mi bodo dali.

Tako je, častiti tovariši! Veseli me ta reč, gotovo me veseli, a cigare v jarku bi me veselile tudi, ko bi jih bilo vedno. Tudi suha svinjina se prilega, samo preveliko žejo dela, vode pa nimamo odveč kakor v črevljih, kadar nas napere, ako je Krn le preveč srdit. Če vidiš Visokega, pozdravi ga!

Zdravstvuj, čestiti tovariši!
(Dalje prih. soboto.)

napravljenih kar povrsti več v skalo vsekanih kritij. Naši vrli pionirji in vojaški delavci so se pred izbruhom vojske po vseh važnih gričih in gorah ob Soči izdelali v posamezne skale več metrov globoke jame in vrtali skozi skale nepreobširne luknje za cevi strojnih pušk. Te luknje so tako velike, da ima strelec, ki vodi strojno puško, skozi luknjo dober razgled proti sovražniku, v nasprotni nižavi ali bližnjih gorskih planotah. Tudi jama za strelivo in moštvo, ki se rabi pri strojni puški, je udobno izdelana. Poleg tega pa je še navadno v skalo vrtana tudi votlina za opazovalca. Kjer ni bilo mogoče napraviti naravnih utrdb, tam se je napravilo umetna kritja. A vsekakor so naravna kritja boljše kot ona, katera je napravila ali založila človeška roka.

Včeraj zjutraj sem torej dobil odkazan prostor, odkoder bi naj moja strojna puška pošiljala smrtno pozdrave nezvestim Italijanom. Bila je zelo udobna jama. Skozi luknjo se je dobro videlo tja čez Sočo na postojanke naših sovražnikov. Bilo je še mračno. Krog pol pete ure sem opazil, da se bližajo večje trume Italijanov našim utrdbam in postojankam, kjer je bila naša infanterija v kritjih. Dobil sem povelje, naj začnem streljati. Italijani so vpili in tulili, ko so začeli naskakovati, kakor divjaki. Točno ob 3/4 na 5. uro je začelo pokati po celi naši gorski planoti kakih 15 strojnih pušk. Opazovalci so z daljnogledi zasledovali učinek našega streljanja. Medsebojno smo bili zvezani s telefonom in se je tako od puške do puške dajalo navodila, na katero stran in v kateri smeri naj vzame posamezna puška Italijane na muho. Grozen je bil učinek naših pušk. Prednje sovražne čete smo sproti pokosili k tlom. Od časa do časa smo slišali, kako so posamezne sovražne čete tulile, najbrž od strahu. Opazovalci so nam poročali, da se sovražne rezerve branijo naskakovati čez mrtve prve vrste; odtod to tuljenje. Tudi naša infanterija, ki je ležala kakih 500 do 600 metrov pred nami, je s svojimi strelji mandrala Lahe k tlom, da je bilo veselje. Krog 8. ure dopoldne so polentariji bili odbiti. Na celi črti, kakor daleč sem videl, so bežali proti jugozahodni strani.

Naše izgube so bile malenkostne. Mojemu opazovalcu, Francu Vollgruber od Sv. Vida na Voglu, je kos skale, ki ga je odbila sovražna topovska krogla nad nami, zdrobil levo nogo pod kolonom, pri neki drugi puški pa je bil mrtev mož od strojnega moštva, in to so bile vse izgube, ki jih je imel v tem boju oddelek strojnih pušk. Ali bomo vedno tako srečni, je drugo vprašanje. Italijani pa so imeli naravnost grozne izgube. Kajti na tem ozemlju skoro nobena krogla, posebno če je sovražnik na odprtem ozemlju, ne zgreši svojega cilja. Če krogla naravnost ne zadene, pa uničijo kameniti drobci, ki jih odbije krogla, celo vrsto sovražnih življenj. Prosim Vas, ki ste doma, prosite Boga, da nam dá milost, da bomo tega hinavskega sovražnika popolnoma strli in da bo že skoro zasijalo zaželeno solnce miru. — Vaš Andrej.

Na begu iz Gorice.

Cel dopoldan je treskalo, bilo je tisto soboto, ko je granata zasledila našega Fernazariča iz Bilj in njegovo hčer, pokalo je po Semeniški ulici, prva granata, ki je ta dan padla v mesto, pa je eksplodirala za mojim hrbtom. Dosti sem imel. Poiskal sem nahrbtnik, popoldne, ko je nehala pokanje, sem vrgel v nahrbtnik, kar je bilo pri roki, oprtal sem ga lepo in hajdi proti Volčjadrugi. Stisnil sem roko prijatelju D., na Travniku pred kavarno videl še par znancev, zamahnil z roko v pozdrav, z Bogom! — po Raštelu, po novi poti skozi Podturen proti Šempetru. Ko sem bil za Šempetrom, sem se šele oddahnil, pogledal sem še enkrat nazaj, čudovito krasna se mi je zdela pokrajina, katero zapuščam, podoba rajskega je vrta — bum, bum, kanonada iz Kalvarije. Zadnji pozdrav. Šetal sem po tem lepem goriskem vrtu tje proti postaji in zamislil sem se ...

Binkoštni prazniki, tako lepi Binkoštni prazniki v Gorici. Svečano-živahno druga leta. Birmanci, birmanke, botri, botrice, vrvenje pred cerkvijo sv. Ignacija na Travniku, kjer deli knezo-nadškof zakrament svete birme. Letos skoro nič. Zvonilo ni več, ure v zvonikih so se ustavile in ljudje so hodili trumoma gledat proti južni železniški postaji odbiti vrh zvonika v bližnjem Ločniku. Vojska se je začela. Na postaji južne železnice je odšel zadnji vlak. Ni bilo več pošte, ni bilo uradov, dneve poprej je odšlo polno ljudi, odhajali so sedaj ponoči z državnega kolodvora. Počili so strel: iz Furlanije gor, iz Brd dol. Spočetka poredkoma, potem vedno gosteje, kar naenkrat smo bili na bojnem polju. Tam koncem krasnega mestnega vrta so stali in sedeli ljudje po ure in ure in gledali, kako padajo granate in šrapneli na Kalvarijo. To je bilo kakor v gledališču bujno zelenje

pred gledalcem, tako da je bila nižina prikrita in je bila Kalvarija primaknjena očesu. Lepo je bilo zlasti proti mraku. Par metrov nad slemenom Kalvarije se je pojavilo hkratu po pet šrapnelov, nad temi hitro; v sredi nad njimi po dva, in pokalo je, vmes pa granate, ki so vzdigovale zemljo v zrak. Kar molčali so ljudje in gledali. Ako so gospodje Italijani malce prenehali, potem: daj, daj, kaj čakajo. Gledalci so bili nestrpni, kakor v gledališču, ako se igralci pred kakim aktom le predolgo mudijo. Včasih pa je grmel veličastni naš 30.5. To je impozanten strel, grmenje, in tak strel vedno zadene, kamor je namenjeno. Poslušal pa je med drugimi pokanje in grmenje in tisto »lajanje psov« v daljavi mešetar G. Gledal je in gledal pa rekel: Ej, gospodje, to so tenke reči! Spet je pokalo in čez nekaj časa se je zopet oglasil G.: Ej, gospodje, to so tenke reči! Ponoči je izginil. — Počasi so začeli padati šrapneli in granate v predmestje, granate in šrapneli so začeli padati tudi v mesto. Izmed prebivalstva je izginil danes ta, jutri drugi. Počasi se je praznila Gorica. Živahno je bilo le še dopoldne okoli trga, drugače pa se je videlo ljudi okoli policijskega urada in etapnega poveljstva, kjer so iskali potrebne listine, da odpotujejo. Mi pa smo ostali in gledali, kako Italijani slabo streljajo in kako jih v dalekosežnosti varajo njihovi za tako izborne proglašeni topovi. Nekoč je bilo oddanih na Kalvarijo in obližje 4000 granat. Rezultat: 4 mrtvi, 8 ranjenih. V smeri proti Grojni je bilo nekoč v dveh urah izstreljenih 383 granat brez uspeha. V eni partiji drugi dan jih izmed 25 ni »krepalo« 24. — Včasih smo videli, da so treskale granate v kake hiše. Nismo si mogli razložiti, zakaj bi streljali tje, ali če se je pogledalo smer, se je videlo objekt, kateremu so bile granate namenjene. Ali dosegle ga niso, v dosežnosti so varali topovi Italijane. Potem smo opazili streljanje ob določenem času, namenjeno za določene osebe in določene kraje. Ta utis smo imeli in zraven še ta utis, da tako streljanje sloni na špijonaži. Tisti dan, ko sem odšel, sem videl dopoldne okoli 11. ure, ko so vojaki z nasajenim bajonetom peljali nekega moškega in njegovo ženo po Gosposki ulici. Minuto prej se je razpočil tam šrapnel. Govorilo se je, to in ono in čitali smo v listih, da dajejo špijoni znamenja.

Prišel je kresni dan. Na predvečer gorijo kresovi na Sveti gori na čast sv. Janezu Krstniku. Tudi letos je gorel tam »kres«, strašen kres, katerega so nam napravili Italijani. Na dan sv. Janeza Krstnika proti večeru pa so začele padati granate v sredino mesta, po Gosposki ulici, po ulici Sv. Ivana, proti škofiji, proti semenišču in tam okoli. Grozno je bilo. Drugi dan istotako zvečer. Poleg tega pa je butalo na Kalvarijo in obližje dva dneva in dve noči prav nepretrgoma. To je bilo strašno grmenje in butanje in niti za trenotek ni prenehalo. Nihče ni spal, tudi najbolj neustrašeni človek je imel dovolj. V soboto je začelo pa kar zjutraj in cel dopoldne smo tekali od veže do veže po ulicah, da je človek prišel, kamor je hotel priti. Krvava je bila semeniška ulica, obilo ranjenih, s Fenazarčem je padel tudi ubogi stari Berto »pubblico Zattorduo«, ki je čakal na delo dan na dan tam poleg hotela »Treh kron«. Prejšnji dan popoldne okoli 3. ure je bila padla granata na vrt hotela »Pri jenu«. Poškodovala je močno na kolenu simpatičnega »pikola« Borisa, Sin češkega očeta se je rodil nekje na Balkanu; nekega dne se je pojavil v Gorici, povedal, kje je že hodil, in obdržal so ga v hotelu. — Granata razdere streho, podstrešje, udari v stanovanje in ga uniči. Kosi granate, zlasti pa kroglice, se zarinejo v les. Tako imajo na primer »Pri Maksu« v ulici Sv. Ivana v neki omari zarinjenih vse polno kroglic. Špekulativna ženska, ki je stanovala v onem stanovanju, je hitro preudarila, da bo ta omara čez čas še jako dragocena. Trgovine in gostilne so zapirali, živeža vedno manj, kaj torej? Odit.

Ob cesti vojaštvo, tren, delavski oddelki, proti nebu sem večkrat pogledal, če se ne prikaže kje kak italijanski aeroplan. Navadno je plul popoldne čez Goško in Vipavsko dolino. Obstreljevali so ga naši, lepo je bilo to gledati, in videli smo, kako se je umikal in iskal varno smer; včasih je bil strel tako blizu, da smo mislili, zdaj pa zdaj se prevrne.

Volčjadruga. Prisedem h kmetom, ki so pili črno kavo, tam ob drevju so sedeli častniki in pili pivo. Prijaha narednik in stopi h kmetom ter v lepi hrvaščini vpraša, če ima kdo seno. Eden se oglasi: jaz imam seno. Vpraša ga, koliko in po kaki ceni. Kmet pove — ali to je slišal tudi eden častnikov, ki ni

tro pristopi k naredniku in ga vpraša, kje je stacioniran. V Šempetru. — Tako! Ta rajon pa spada nam. Torej tu ne morete dobiti sena. Vse lepo dostojno seveda. Narednik salutira in odide, kmalu pa se vrne in pove častniku, da kmet ne spada pod šempeterski rajon, četudi ima seno v rajonu Volčjadruga. Zmenila sta se tako, da sta delila vsak polovico sena. Častnik je bil tudi Hrvat. Praporščak vpraša navadnega vojaka: No, Justo, si dobio pismo? — Sam dobio, gospodine lajtnant! — Slava, živio! — Odšli smo drugo jutro, vse polno beguncev, in se razkropili po slovenskem in tujem svetu, vsi do zadnjega z željo, da bi se skoro mogli vrniti v naše ljubljene primorske kraje. — v.

Furlanski koloni in njihovi gospodarji iz Italije.

Najhujše so postopali s koloni v Furlaniji upravitelji in lastniki zemljišč iz Italije. Gorje je bilo kolonu pod temi gospodarji. Nesramno so ga izkoriščali, sleparili, pretepali — za vse to grdo ravnanje pa so zahtevali od avstrijskega Furlana, da jim mora biti po pasje udan in da mora biti irredentovec. Slepo pokoren jim je moral biti, ker drugače so ga vrgli s posestva, ali tega niso dosegli, da bi se bila razpredla v avstrijski Furlaniji misel irredentizma. V svojem srcu je bil kolon zvest avstrijski podanik in tudi javno je mogel dati duška svojemu patriotičnemu čuvstvu, zlasti odkar je zavladala v Furlaniji furlanska ljudska stranka pod vodstvom poslancev dr. Faidutti in dr. Bugatta. Dr. Faidutti je bil oni, ki se je prvi najtopleje zavzel za kolone in delal leta in leta na to, da se zboljšajo kolonske razmere. Slovenska ljudska stranka pa se je istočasno brigala za slovenske kolone. Prišlo je končno do deželnega zakona, ki bi imel uravnati razmerje med kolonom in lastnikom zemljišč, ni sicer najboljši oni zakon, ali pomagal bi bil le ubogemu kolonu; no, sedaj je vojska in prav v onih delih Goriško-Gradiščanske, kjer je razvito kolonstvo, gospodujejo Italijani, med njimi oni, ki so tako nečloveško ravnali z ubogimi avstrijskimi koloni v Furlaniji. Koloni jih seveda niso počakali, ker gorje bi jim bilo, marveč so pobegnili, ker nečajo, da bi jih »odreševala« neusmiljena italijanska gospoda. Kdor nima srca za kmeta, nima smisla za blagostanje in gospodarski napredek države. Pri gospodi v Italiji velja kmet za živino, to so dobro čutili obmejni kmetje, furlanski in slovenski, zato pa si tudi nihče ne želi priti pod take gospodaje.

Italijanski krščansko-socialni list »L'Eco del Litorale« piše o tem in do-
stavlja, da tudi vrednost produktov je v Avstriji mnogo večja nego v Italiji, da, velikanska razlika je v tej vrednosti. Torej grdo ravnanje, zaničevanje in tlačenje kmeta, nižja vrednost produktov — in vendar naj bi vsa furlanska srca kopnela po »odrešitvi« pri materi Italiji! Varali so se, Furlani so obrnili hrbet svojim sovražnikom in glasno so povedali, da hočejo biti Avstrijci. — Naši slovenski Brici so zadnje čase pred vojsko ob vsaki priliki poudarjali, da gorje, ako pridejo pod Italijo, prideleki ne bodo veljali skoro nič, posebno bo žlahtno brisko vino ob svojo ceno, ker Italija ima vina v izobilju. Gospodarski propad, ne pa »odrešenje«, čaka kmeta, ako pade pod Italijo. Toda potolaženi naj bodo naši Brici in Furlani: ne bo ostal na vaši zemlji sovražnik, marveč poženemo ga z naše zemlje in ta bo nam zopet dajala dobre in mnogovredne pridelke!

Pismo starejšine »Danice«, ki je pri zmagovili armadi Linsingenovi.

Hindenburg upa, da se koncem julija vojska z Rusi konča.

Gosp. rezervni poročnik Stanko Majcen, bivši predsednik »Danice«, ki je bil na severnem bojišču že odlikovan s častniškim zaslužnim križcem z vojno dekoracijo, piše prijatelju:

V Galiciji ob Dnjestrju, 22. junija 1915.
Predragi! — Tvojo dopisnico sem prejel. Iz Ljubljane dobivam sedaj pisma jako poredkoma. Dokler je bilo na jugozapadu vse v redu, sem dobil vse v šestih dneh, sedaj rabi pa dopisnica s Kranjskega najmanj deset dni. Tudi se čete tukaj vedno premikajo, kar ovira delovanje pošte. Zdaj smo tukaj, zdaj tam. Priti pa mora za nami vse preje, jelo, obleka itd., potem šele pošta; saj to nazadnje pogrešimo še najlažje. — Na bojišču je jako zanimivo, ker se uporabljajo na obeh straneh vsi pripomočki moderne vojske. Priliko imamo, okušati vse vrste topov, nad glavami krožijo vsak dan letalci, ponoči mečemo razsvetljevalne kroglice in se obsvetlju-

jemo z »žarometalci«; kadar pridemo za par dni v pozicijo, se zagrebemo kakor krti. Cele vasice »kuč« in kolib vzrastejo v par urah. Prakso imamo velikansko. Utrjeni smo tako, da nam, kadar smo pošteno trudni, zadostuje za prenočevanje tudi cestni jarek. — Počenjanje Lahov nas je spravilo v veliko nevoljo in jezo. Vsi si želimo, da opravimo kmalu z Rusom in gremo potem na jug. Poročila z vseh front o zmagah nam dajejo vedno novega poguma in vzbujajo upanje, da se tukaj na severu kmalu konča. Hindenburg je pisal svojemu vnuku pri nekem tukajšnjem nemškem koru, da se vojska z Rusi koncem julija bržkone konča. Mi smo mnenja, da je vojska na Laškem pospešila konec vsega »rumla«. — Mi smo pri armadi Linsingen. Preskrbljeni smo dobro z menažo, tudi zdravje je še jako dobro, dasi smo se Galicije zelo bali radi slabe vode. Prisrčno pozdravljam ...

V vojaški pekarni.

Josip Zidar, mlinar iz Sotle pri Mirni, piše mirnskemu gosp. župniku iz Karpatov dne 3. junija 1915:

Prečastiti gospod župnik! Zopet se lotim pisanja, da Vam pošlem nekaj vstic. Vašo pošiljatev »Slovenca« petih števil iz aprila in dve številki »Bogoljuba« (3. in 4.) sem včeraj sprejel. Moralo je kje zaostati, kajti drugo, kar ste mi pozneje odposlali, mi je prej došlo. Zopet Vam prav lepa hvala. Zahvaljujem se Vam tudi in vsem podpisanim za spominek iz božje poti na Zaplazu. Upam, da se niste spomnili samo s črko, ampak tudi v molitvi.

Naj Vam odgovorim nekoliko na šegave besede na Vaši razglednici: »Če sem spekel komis, da bi se spomnil zaplaskih romarjev, ki sede pri prazni mizi, nimajo kruha ne mesa, pa vendar prosijo za mir Boga.« Res pečem komis, kajti moje edino opravilo je pri peči. Napečemo ga precej, na vsakih dvanajst ur, ko sem v delu, naredimo enajst gramad in spečemo 1320 štruc; toliko naredi ena gnetilnica. Imamo namreč dve gnetilnici, ena se imenuje nočna in druga dnevna gnetilnica. Obe narediti na dan 2640 štruc. Večkrat pečemo tudi bel kruh iz fine moke, z mlekom in cukrom mešano; pa tudi zemlje in soljene znamo delati. Potem imamo vsak dar meso in juho, samo veliki petek ga ni bilo. Torej kakor vidite, nam ni treba sedeti pri prazni mizi, kakor ste vi romarji na Zaplazu.

Včasih dobimo tudi vino, pivo, rum, sir, cigarete in cigare. Dela sicer nimam težkega, kakor sem Vam že omenil, samo vroče je sedaj poletu pri peči. Ko bi le teh pogostih premikanj ne bilo; to je najhujše. Naj Vam še o tem nekoliko spregovorim.

Dne 12. maja, pred praznikom Vnebohoda Gospodovega, smo imeli v Rohozni po vojaškem duhovniku spoved, sv. obhajilo, sveto mašo in pridigo v poljskem jeziku za Veliko noč. To se je vršilo zunaj na prostem pod štirimi gabri. Vsled močnega vetra ni mogla goreti nobena sveča, in hostije je metalo masniku po tleh. Ganljiv se mi je zdel prizor, ker takega še nisem videl. Ni še bilo sveto opravilo končano, ko je prišlo z avtomobilom povelje, da je odhod. Takoj ko je bilo končano, smo hiteli do pekarnice, jo razdri, hitro vse naložili na vozove in odrinili dalje. Ravno v tem času so se v onem kraju in okoli Sadagore in Črnovic vršili hudi boji. Rusi so z veliko močjo potiskali naše nazaj. Topovi so gromeli, da se je zemlja tresla, in to prav blizu nas. Takrat je iz onega kraja vse bežalo, kar je moglo, ker že dobro poznajo Moskale, ki so že bili pred našim prihodom po teh krajih. Prišli smo pozno v noč, okoli 11. ure, v oddaljen kraj, ki se imenuje Kumarešči. Drugi dan, na praznik, smo okoli poldne postavili pekarno in začeli peči. Pekli smo do večera, kar pride zopet povelje, da gremo dalje. Hitro je bilo vse pripravljeno, le čakali smo še povelja, da odrinemo, toda ni ga bilo. Vso noč smo bili pripravljeni na vsak trenutek, konji so stali celo noč vpreženi.

Pa Bog je dal, da je vendar mirno pretekla noč, da ni bilo hudega, le videlo se je daleč okoli, kako so gorele vasi in hiše, uničene po sovražniku. Drugo jutro okoli 7. ure smo zopet pričeli peči kar na prostem, na solncu, niti šotora nismo postavili, ker smo bili vedno pripravljeni na odhod. Polagoma smo zopet uredili pekarno in nadaljevali svoj posel. Binkoštno nedeljo popoldne je zopet povelje za odhod. Popoldne okoli 4. ure smo že odrinili proti drugemu kraju. Šli smo že kakih 10 minut, kar prinese jezdec na konju poročilo, da moramo nazaj in ostati še na istem mestu. Zopet smo se obrnili in postavili znova pekarno in pekli naprej do srede 26. maja. Ta dan smo imeli drugi odhod. Pozno v noč smo prišli v Novo Zadovo, in pri luninem svitu napravili pekarno ter takoj pričeli z delom. Doklej bomo tu, se ne ve, dolgo zopet gotovo ne. Tako je naše življenje.

Predstojnike imam dobre; le žal, da so nekateri moji tovariši docela izprijeni in pokvarjeni, govore in preklinjajo tako nesramno, da je strah in groza. Danes je praznik sv. Reš. Telesa. Spominjam se, kako je bilo danes leto lepo, ko sem bil doma, kako pa je danes, ko sem v tuji deželi in brez vsake službe božje, niti v

cerkvi nisem bil. To pismo Vam pišem v svilih na senu. Prosim sporočite moje iskrene pozdrave vseh Marijini družbi, posebno še onim, ki so se me spomnili z Vami vred na Zaplazu in povejte jim, da prosim, naj eno uro molitve obrnejo in darujejo v moj namen. — S pozdravom Josip Zidar.

Živahno delovanje italijanske artiljerije. Odbiti laški napadi v Dolomitih.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. julija. Uradno se poroča: Včeraj se je tako na primorski kakor tudi na koroški bojni črti opaževalo večje delovanje sovražne artiljerije.

Na bojni črti v Dolomitih je bilo odbitih z izdatnimi izgubami več sovražnih bataljonov, ki so napadli naše postojanke pri Ruffriedu in v Gemärku ob cesti Schludersbach-Pentelstein.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer-fml.

× × ×

Poročilo italijanskega generalnega štaba.

Rim, 14. julija. (K. u.) Poročilo dne 13. t. m.: Splošen položaj je na celi bojni črti neizpremenjen. Včeraj zjutraj je obstreljevalo naše zračno brodoge uspešno z višine 600 metrov nek važen sovražni tabor pri Gorici.

Naši v svojem lastnem jarku zaplenili laško zastavo.

K pismu DRAB z dne 7. julija danes dodajmo še to-le:

Včeraj so nesli naši po mestu italijansko polkovno zastavo, ki so jo zaplenili v lastnem strelskem jarku. Nalašč so namreč naši zapustili svojo postojanko, Lahi so vdrl vanjo in ko so se že dobro vdomačili v nji, planili so naši vanje, jih odbili ter zastavo dobili.

Bovec, Predil, Rabel in Naborjet.

»Berliner Tageblatt« ima iz vojnodopsnega urada 15. t. m. sledeče:

Italijani ponavljajo svoja netočna poročila. Tako je izmišljena vest, da so zaporni fort na Predilu, v Rablju, v Naborjetu in Bovecu razbiti. Vkljub sedemtedenskem naporu in vključ temu, da so na teh mestih zbrali prvovrstne čete in težko artiljerijo, vendar se niso približali svojemu cilju. Operacije proti tej fronti so se začele 25. maja. Prva granata je krepirala v bližini predilske poti. Od tedaj neprestano obstreljujejo Predil. Na laški ogenj je odgovorila utrdba v Rablju in dognala, da so se Lahi vgnjezdili na sedlu Nevea, odkjer so streljali z gorskimi topovi na trdnjavo. Pa kmalu so svoje topove umaknili. Istočasno so Italijani napravili sunek proti Naborjetu, ki je bil ravnotako odbit. 12. junija so zbrali večje sile južno od Boveca. Proti Naborjetu niso potisnili samo možnarjev, ampak tudi ladijske topove. Do začetka julija je sovražnik nastreljal ogromno množino težkih granat, vendar ni mogel prodreti utrdbe Hensel, ki tudi še zdaj vedno odgovarja, kakor sem se sam prepričal. Vsi junaški branitelji utrdbe Hensel so bili odlikovani. Tudi Predil, na katerega streljajo neprestano s topovi najtežjega kalibra, se vedno odgovarja z ognjem. Laška artiljerija je na tej fronti delovala proti nekaterim ciljem. Rabel in Predil sta dobila tu in tam kako granato v dar. Uspeh vseh teh operacij je ta, da so vsi zaporni fortji še sposobni za akcijo in da odgovarjajo z ognjem. Proti koncu junija je nastopila tudi laška pehota. V ozemlju Krna južno od Boveca se vrše manjše in večje praske, ki še trajajo. Tu in tam napadejo Italijani z veliko premočjo in pošljejo na razmeroma majhen prostor znatne sile, med njimi številne bataljone alpinov. Za zanos laške ofenzive je značilno, da zadaj za svojimi postojankami kopljejo strelske jarke in gradijo žične ovire, kakor da bi se bali naše ofenzive. Sovražnik ima izredno velike izgube. Ujetniki in dezertarji povedo, da so mislili, da bodo mirno zasedli na podlagi diplomatskih pogajanj odstopljeno ozemlje. To so jim pravili in zato jih je globoko pretreslo, ko so nepričakovano zašli v ta peklenski ogenj.

K »obedu mrtvih« v Marijanu.

Iz Gorice: Poročilo o »obedu mrtvih« v Marijanu v Furlaniji, ki ga je izročila naša granata, naš spominja, kako so hoteli pretekli mesec Italijani napraviti »obed mrtvih« v Štandrežu pri Gorici v znani Lutmanovi gostilni poleg cerkve. Izstrelili so granato, ali zadela ni, ker Italijani sploh redkokdaj kam zadenejo, kamor streljajo. Noben častnik ni bil poškodovan, poškodovana je bila hiša in murve so trpele; Italijani so bili za eno blamažo bogatejši. Tudi v mestu so streljali na gotove kraje, hote napraviti kje »obed mrtvih«. Streljali so tudi v kavarno »Corso« tudi z gotovim namenom, a brez uspeha. Pred to kavarno je bil 26. pr. mes. ubit neki vojak, eden težko ranjen.

V Kobaridu se nahaja neki italijanski »duca«.

Dosedaj je došlo iz Kobarida že več pisem. Prišla so v roke naslovnikov preko Švice. Poštni pečat je iz Čedad, italijanska cenzura pritiska v veliki obliki na pisma svoj »Approvato«. Iz pisem je razvidno, da je na Kobariskem in v Kobaridu samem mirno in vse v redu, kakor da se ni zgodilo nobenemu nič hudega in bi ne bili nobenega internirali. Kobaridci pravijo, da so šli oni, ki so ostali doma, z belo zastavo nasproti Italijanom, da so rekli, da ostanejo mirni, na kar bi Italijani lepo ravnali z njimi in bi jih ne bili odpeljali kakor drugod. Ali to so prazne govorice. Se danes ne vemo prav za prav, kaj je z dekanom Peternelom. Res se je dementiral njegovo usmrčenje, ali na take dementije ne damo nič in nič ne moremo dati tudi na pisma in govorice, ki govorijo o kakem lepem ravnanju z ljudmi od strani Italijanov. Je toliko dokazov za njihovo kruto postopanje z ljudmi v zasedenem ozemlju. — Z neke strani se nam zanesljivo poroča, da se nahaja v Kobaridu neki italijanski »duca«. — Sedaj pišejo begunci pisma v slovenski Kobarid: X. Y., Caporetto. Italia.

Italijani si ne upajo blizu.

Topničar Alojzij Smerke iz Poljan pri Mirnipecu piše svojim starišem iz Pulja dne 8. junija 1915 med drugim:

Kakor že gotovo veste, imamo sedaj vojno tudi z izdajalskim Italijanom. Že smo upali, da bo vojne kmalu konec in da se bomo vrnili domov, pa pride še en sovražnik. No, če Bog da, bomo tudi z njim opravili, čeprav se zaradi tega naša končna zmaga zavleče. Trdno se zanašamo v božjo pomoč in našo pravično stvar. Italijani si tukaj doslej še niso upali blizu; le po zraku so prišli pogledat, a pot nazaj smo jim prihranili; sestrelili smo jih in jim prijazno ponudili, da se nastanijo za enkrat pri nas. Po morju ne pridejo nič in pravijo, da jih tudi ne bo, ker bi jim tisti zaboji pod vodo utegnili biti neprijetni. Tukaj doslej še niso napravili najmanjše škode.

Italijanski težki topovi.

»Kärntner Tagblatt« priobčuje naslednje pismo z italijanskega bojišča: Nekaj dni že nas Italijani ljuto obstreljujejo. Sedaj so prešli k večjemu kalibru. Dočim so nas prej počaščali s 15- in 21 centimetarskimi granatami, nam pošiljajo sedaj mnogo tehtnejše pozdrave. Tak izstreljek prigrmi kakor brzovlak in se razpoči v strahovito silo, razvijajoč velike stebre dima. Veliko je pa tudi slepotnikov, tako da je lahko natančno dognati dimenziranje takega izstrelka. Visok je 1 m 20 cm in tehta 380 kg. Kljub mnogoštevilnim strelom nimamo še nobene človeške žrtve, ne gmotne škode. Ponoči so Italijani ponovno poizkušali z napadi v vrhove, ki imamo zasedene, a vsi napadi so se zrušili v našem ognju. To je vedno prav peklenski koncert ob razsvitljavi z žarometi in svetlobnimi raketa. Vreme je bilo zadnje dni zopet zelo slabo. Vsak dan skoraj imamo nevihto in na našem 600 m visokem hribu tičimo v megli, napolnjeni z elektriko, tako da se v temnih nočeh, ko je treba biti posebno čuječ, brki in lasje naših predstraž električno svetijo.

Boji v prelazu Stilsfer.

Bern. (K. u.) »Bund« poroča: Sovražni oddelki v prelazu Stilsfer si stoji nasproti le nekaj korakov od švicarske meje. Kopali so jarke, kar bi lahko povzročilo nepravilike, vendar česar je posredoval načelnik generalnega štaba in vojaška atašea obeh vojskujočih se držav v Bernu, da se izpraznijo jarki. Višji poveljniki obeh armad so se dogovorili, da naj se jarki izpraznijo, kar se je že zgodilo.

Kako Italijani na Tirolskem vohunijo. Inomost. Kmalu potem, ko je izbruhnila z Italijo vojska, je vsled raznih znakov z vohunstvom avstrijsko armadno vodstvo posvarilo javnost glede na občevarje s sumljivimi osobami, osobito na železnica in v javnih lokalih, da bi nehoti in nevede ne bili obveščeni italijanski vohuni o zbiranju čet. Kako potrebno je bilo svarilo, nam kaže poročilo »Neue Tiroler Stimmen« o odkritem vohunstvu na južnem Tirolskem, kjer so opozorili vohunstvo

na takozvano pošto v steklenicah. Iz Adiče so potegnili črno pobarvano desko, ki je obstajala iz dveh delov, kjer so bile narisane naše postojanke in utrdbe. Adičo zdaj še strožje stražijo. Švicarski polkovnik o obrambi Tirolske. Curih. Polkovnik Müller piše v »Neue Zürcher Ztg.«: Avstrijske postojanke na visokih planotah Folgarije in Lavarone vedno bolj izpopolnjujejo. Lahko se trdi, da tvori celo gorovje med Adičino in Sugana dolino ob južni avstrijski bojni črti na južnem Tirolskem eno skupno trdnjavo. Zavzeti bi jo mogla le premočna, drzna napadalna skupina. Izrabljena so vsa sredstva tehnike, da se velikanski jež, ki svoje bodice razprostira v obrambo na vse strani. Najvažnejše je pa: Obširno, naravno in z vsemi sredstvi tehnične umetnosti utrjeno obrambno črto branijo izborni, hladnokrvni strelci, ki komaj pričakujejo trenutka, da morejo streljati na sovražnika ali ga pa napasti s tisto divjo silo, kakor borilci l. 1809., o katerih junaštvi zopet vse govori v sveti deželi Tirolski.

Italija izpreminja svoje načrte.

Genf. Iz Pariza se poroča listu »Tribune« v Genfu. Ob razgovoru generalov Porro, Joffre in French so tudi razpravljali, če ne kaže z ozirom na težave ob napadu pri Soči, da bi se napadla Avstrija iz Srbije. Glavna stvar bi bila, da se blokira avstrijsko brodoge in omogoči izkrcanje italijanske armade v Draču in v Valoni. Načrt je sicer težaven, ker manjka v Albaniji cesta, a stalnost italijanske ofenzive ob Soči postane lahko politično nevarna, vsled česar iščejo izhoda.

Ševeningen. Z zanesljive strani se poroča, da je poslanstvo generala Porro praktično ostalo brezuspešno, ker Italija ne odpošlje čet ne na Francosko in tudi ne na dardanelsko bojišče.

Bliskovit napad na vseh frontah.

Budimpešta, 16. julija. »Pester Lloyd« piše: Dopisnik lista »Secolo« poroča, da je bil namen potovanja generala Porro na Francosko konstatiranje pripravljenih sil zaveznikov, kakor tudi da se določi čas in način istočasnega, bliskovitega napada z vsemi silami in na vseh frontah.

Neutralen časopis o neuspehih Italije.

Kodanj. Vojni poročevalec lista »Svenska Dagbladet«, ki obiskuje zdaj avstrijsko bojno črto ob italijanski meji, poroča, da se od italijanskih vojakov čujejo zelo žalostne stvari. Med drugim dolže svojo vladu, da jih je izvalila s popolnoma neresničnimi obljubami v vojsko. Obetali so jim, da bo cela vojska le izprehod, kakor l. 1913., ko je zasedla Rumunija Dobrudžo. V Italiji so že dejansko vse pripravili, da z godbo in med sipanjem cvetlic vkorakajo v Trst in v Gorico, kjer bi z radostjo prebivalstvo sprejelo svoje odrešenike. Ujeti italijanski častniki se grenko pritožujejo radi obljub italijanske vlade in ker so se avstrijske sile podcenjevale. Poročevalec sklepa: Očividno je neuspeh italijanskega orožja in se ne more več prikrivati.

Izgube italijanskih častnikov.

Sofija. »Avanti« poroča: V bitki pri Gorici je padel generalni major marchese Raverra in polkovnika Archisi in Gelli. List so zato zaplenili.

Brezuspešni ruski napadi ob Dnjestru. — Pri prehodu čez Dnjeester se odlikoval koroški pešpolk. — Osvojena ruska opirališča pri Sokalu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. julija. Uradno se razglša:

Boji ob Dnjestru se nadaljujejo. Poizkusi Rusov, da bi vrgli z ljutimi protinapadi naše čete, ki so prodrle na severni breg, so ostali brezuspešni. Ujeli smo 12 častnikov in 1300 mož in smo zaplenili tri strojne puške. Ob izsiljenem prehodu čez reko Dnjeester in v bojih, ki so sledili prehodu, se je koroškemu pešpolku št. 7 zopet nudila prilika, da je dokazal svoje junaštvo.

V okolici pri Sokalu se je tudi na obeh straneh živahnejše bojevalo. Naše čete so zavzele z naskoki več opirališč, tako Bernardinski samostan, ki leži neposredno pri Sokalu.

Na ostalih bojnih črtah je ostal položaj neizpremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Napredovanje nemških čet na severu.

Berlin, 16. julija. Veliki glavni stan: Severno od Popeljanja so prekorčile naše čete Vindavo v vzhodni smeri. Južno zahodno od Kolna in južno od Praszynsa smo med zmagovitimi boji dalje napredovali.

20 generalov in polkovnikov vpokojenih.

»Frankfurter Zeitung« poroča, da je bilo vsled ponesrečene italijanske ofenzive vpokojenih 20 generalov in polkovnikov.

Nesporazumljenje med kraljem in Cadorno.

Haag, 16. julija. Rimski dopisnik lista »Haag« poroča, da je nastalo nesporazumljenje med Cadorno in kraljem. Cadorna je bil prvotno proti dardanel. akciji, sedaj je pa izpremenil svoje mnenje in je nastopil za udeležbo Italijanov. Kralj Viktor Emanuel je pa proti, kakor tudi splošno razpoloženje v Italiji, kjer se vsled neuspehov dosedanjih operacij nočejo spuščati v novo akcijo. Sedaj je pa poklical Cadorna na pomoč Salandro, ki se je zavzel za načelnika generalnega štaba in celo z odstopom grozil. Odločitev še ni padla.

Italijanski ministrski predsednik v glavnem stanu.

Rim, 16. julija. Salandra je včera, zopet odpotoval v glavni stan.

Barzilai — minister.

Lugano, 16. julija. Kralj je imenoval Barzilaija za člana kabineta.

Obsojeni goljuf Andreé.

Rim. Tukajšnji sodišče je prisodilo Andreé 17mesečni zapor, ker je goljufal oblasti in zasebnike, češ da je francoski letalni častnik in delegat francoske vlade.

Prvi vlak ranjencev v Rimu.

Lugano. Dne 14. t. m., ko je bilo veliko hiš v Rimu in v Benetkah radi francoskega narodnega praznika okrašenih z zastavami, so pripeljali v Rim prvi trije vlaki ranjence. Člani kraljevske hiše so pozdravili ranjence na kolodvoru.

Razmere v Rimu.

Haag, 15. julija. Iz Newyorka se poroča: Italijanski parnik »Ancona« je iz Neapolja dospel semkaj; pripeljal je 158 pešnikov, med njimi 16 ameriških duhovnikov in bogoslovcev, ki so bili v Avguštnskem kolegiju v Rimu. Le-ti izjavljajo, da so bile razmere v Rimu že dolgo pred vojno neznosne. Kolegij so že precej časa pred napovedjo vojne po vladnem nalogu zaprli. Vse člane so smatrali za vohune in jih ostro nadzorovali. Med vojnjo bi bil kmalu zavozil v »Ancono« neki francoski parnik. Na odprtem morju je ladjo ustavila angleška križarka in jo od vrha do tal preiskala.

Prenagljene in nepotrebne priprave.

Rim. Zakladni minister Carcano je pregovoril zadnje dni več italijanskih industrijcev, da so naložili svoje premoženje v popirje vojnega posojila, vsled česar se je dvignila podpisana vsota. Carcano je poročal kralju v glavnem stanu. Kralj je tudi Carcanu iz stolpa v Ogleju pokazal »čakajoči« Trst. V Rimu že zbirajo prispevke za zastavo, ki jo nameravajo darovati Trstu, v Turinu za zastavo Tridetu, v Firenci pa za zastavo Zadr.

Aretacije v Veroni.

Hamburg, 16. julija. »Fremdenblatt« poroča iz Chiasso: V Veroni so zaprli 108 antimilitaristov.

Južnovzhodno bojišče: Položaj pri nemških četah je neizpremenjen.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Boji ob Dnjestru od Nižniov navzdol zavzemajo čedalje večji obseg. Pri Nižniovu se izliva Zlata Lipa v Dnjeester; na vzhodnem bregu Zlate Lipe so se Rusi po umaknitvi od Gnjile Lipe zopet ustavili in stoje tu nasproti Linsingenovi armadi. Sedaj so pa bili napadeni za hrbtom in zopet je hrabra Pfanzerjeva armada tisti, ki je izvedla ta napad. Ruska fronta se razteza med Sokalom in Hotinom v smeri katet pravega kota. Na eni kateti ofenzivno napadamo in s tem ogrožamo umikovalne čete druge katete.

Da je od naše strani v teku resnejša akcija, vidimo iz števila ujetnikov. Predvčerajšnjim 560, včeraj 1300. Če bo napad Pfanzerjeve skupine, v kateri se je posebno odlikoval koroški pešpolk št. 7, uspešno napredoval, se bo ruska nada, da se obdrže v vzhodni Galiciji, zelo zmanjšala. Že dejstvo samo, da so si znatne sile Pfanzerjeve armade priborile prehod čez Dnjeester, da so se na severnem bregu ustale in se morejo tam razvijati, mora Rusom povzročati resne skrbi.

Tudi na drugi končni točki gališke fronte se zopet pojavlja ofenzivno gibanje

od naše strani: pri Sokalu so priborile naše čete znaten uspeh s tem, da so osvojile več ruskih oporišč.

× × ×

POROČILO RUSKEGA GENERALNEGA ŠTABA.

Petrograd, 14. julija. (K. u.) Veliki generalni štab poroča: Krajne akcije na bojnih črtah ob Bobru in Narevu se nadaljujejo. Pri Osovjecu in Jedvabnu živahen artiljerijski ogenj. V Taelumu, Skrodi, Pisi in v Škvi ognenj pušk. Sovražna pehota je ponoči na 12. julij napadala z neznatnimi silami pri vaseh Tartak, Olhine in Groudusk. Napade smo uspešno odbili. Na ostalih bojnih črtah nobene akcije.

NAPAD NA RUSKO BOJNO ČRTO OB DNJESTRU.

Budimpešta. »Az Est« poroča iz Črnovic 15. t. m.: Danes ponoči smo pričeli ob bukovinski meji južno od Dnjestra ljut ognenj s topovi na ruske postojanke, ki branijo Dnjestr. Sovražne postojanke so bile tako omajane, da so naše čete v ranih jutranjih urah izsilile v naskoku prehod čez reko Dnjestr. Sovražnik je imel zelo občutne izgube. Ujeli smo veliko sovražnikov.

BOJI OB BESARABSKI FRONTI.

Črnovice, 16. julija. Ob besarabski fronti so se minulo noč vršili boji med predstražami. Ko se je pričelo daniti, so pobrali Rusi svoje mrtve in ranjene in se nato vrnili v svoja križja. Jutri je bil že mir, ki še vedno traja.

OB REKI BUG.

Krakov. »Nowa Reforma« poroča: Mesto Busk z gradom grofa Badenija gori. Kraja Vaniuni in Sokolov pri Kamionki—Strumilovi sta deloma zgorela.

ZAMOŠČ PORUŠEN.

Bukarešt, 16. julija. Iz Kijeva poročajo, da so Rusi mesto Zamošč popolnoma razdejali, poleg tega so Rusi vlekli seboj vse moške do šestdesetega leta.

VINDAVA GORI.

Berlin. Iz Stockholma se poroča: Dne 15. t. m. se je videlo do 2. ure ponoči v vzhodni smeri velikansko ognjeno morje. Ribiči, ki so se vrnili domov, poročajo, da so čuli na morju ljuto streljanje s topovi. Sodi se, da je gorelo rusko pristanišče Vindava.

UKRAJINCI V LVOVU.

V Lvovu je v začetku julija začel izhajati ukrajinski dnevnik »Nove Slovo«. Naslov je tiskan tudi v nemškem jeziku. »Neues Wort.« Ukrainische Tageszeitung. Tiska se v tiskarni »Dila«. Prva številka je na uvodnem mestu v rusinskem in nemškem jeziku objavila navdušen pozdrav avstrijskim četam. V pozdravu se izraža upanje, da bodo avstrijske zmagne pripo-

mogle k osvoboditvi Ukrajine od Karpotov do Kavkaza.

Rusi so v Lvovu zatrli vse rusinsko kulturno delo ter odpeljali skoraj vso zavednejšo ukrajinsko inteligenco. Takoj po osvoboditvi Lvova so Ukrajinci izbrali narodni odbor, ki bo vodil vse narodne ukrajinske zadeve. Na čelu narodnega odbora je dr. Čajkovskij, advokat iz Sambora, ki se mu je posrečilo zbežati iz ruske ječe. Ta odbor se je poklonil nadvojvodi Frideriku ter je cesarju poslal vdanostno brzojavko. Pri mestnem poveljniku generalmajorju Rimmlu so se pritožili proti lvovski poulični druhali, ki na ulicah napada Ukrajince, jih denuncira, da so Moskali in povzroča aretacije Ukrajincev. Mestni poveljnik je Ukrajincem obljubil, da jih bo varoval pred takimi napadi.

MENČIKOV NE UPA VEČ NA ZMAGO SFORAZUMA.

Petrograd. »Novo Vreme« objavlja pesimistični članek Menčikova, ki izjavlja, da 305 milijonov prebivalcev sporazuma zato ne more potlačiti 120 milijonov Avstrijcev in Nemcev, ker so boljše oboroženi in preskrbljeni s streljivom in ker so vojaki sposobnejši in lahko odtehta vsak njih vojak vsled boljših tehničnih sredstev dva sovražnika.

DUMA SE SKLIČ PREJ, KAKOR SO NAMERAVALI.

Berlin. »Lokalanzeiger« poroča iz Kodanja: Ministrski svet je z ozirom na zahteve voditeljev strank sklenil, da duma prej skličejo, kakor so prvotno nameravali.

ZUNANJA RUSKA POLITIKA.

Stockholm. Sazonov namerava v dumi obširno poročati o razmerah Rusije nasproti zaveznikom in nevtralcem. Prvotno se je nameravalo, da poroča v tajni seji, a na željo voditeljev strank se poroča v javni seji.

NOVE STAVKE V PETROGRADU.

Budimpešta, 16. julija. Iz Bukarešte poročajo: Delavci v Putilovih delavnicah v Petrogradu so pričeli stavkati. Med vojaštvom in stavkajočimi je prišlo do krvavih spopadov, v katerih je bilo veliko mrtvih in ranjenih.

VELIKE REKVIZICIJE NA RUSKEM.

Kodanj, 15. julija. Iz Petrograda se poroča: Glasom »Novoje Vremja« se je po celi Rusiji rekvirirala živina. Vsak posestnik sme imeti samo eno kravo, ki se mora ob bližanju sovražnika takoj odgnati. Na veliko se pobirajo kovinasti predmeti iz medij bakra, tudi zvonovi, za vojaške svrhe. Ustanavljajo se posebni oddelki, ki imajo nalog, da ob bližanju sovražnika nemudoma uničijo žito in druge poljske pridelke. Zadnji čas prebivalstvo na južnem Kurskem trumoma zapušča deželo. Vlaki v Vindavo so prenapolnjeni.

Za domovino umrli vojaki.

Od 13. do 25. julija so v vojni bolnici 6/13 na severnem bojišču umrli ti-je rojaki: od 36. domobr. pp.: Dobrin Franc, Tržič pri Kranju; Bogar Evgen, Buda pri Tržiču, Goriško; Kerševan Jožef, Renče, Goriško; Lampret Leopold, St. Vid nad Ljubljano; Kobo (Kokol?) Leopold, Hraštovica, Ptuj; Malka Gregor, Köflach (?), Voitsberg (?), Štajersko; Toso Anton, Červinjan pri Tržiču, Goriško; Rojaveč Alojzij, Sv. Križ, Goriško; Liker Melhijor, Ajdovščina, Goriško; Robnik Janez, Mislinja pri Slov. Gradcu, Štajersko; Kozjek Franc, Polhov Gradec pri Vrhniki; od 22. pp.: Križanič Martin, Grimino, Pazin; Drudič Helek Jož., Pazin; od saper. bat. 2.: Renger Anton iz ljubljanske okolice. Umrli so na koleri. Poleg teh je bilo precej drugih rojakov bolnih, ki so pa, hvala Bogu, ozdraveli. V postrežbi so se, kakor vedno, pred vsem izkazali v požrtvovalnosti zopet bolnici prideleni rojaki.

Položaj v Bosni.

Poseben poročevalec »Berliner Tageblatt« piše o svojem obisku v Sarajevu: Kako so se ljudje izpremenili. Danes Jugoslovani z navdušenjem prepevajo »Die Wacht am Rhein«, nemški listi pa slavijo junaštvo hrvatskih in slovenskih polkov.

V konaku me je sprejel poveljujoč general in deželni načelnik, general pehote Sarkotič. Šele pol leta je na svojem mestu. Kadar govori, se smehlja z onim pristranim, poštenim smehljajem, katerega sem često opazoval v okroglih, poštenih obrazih hrvatskih baronov z dežele in jaz mislim, da bi tudi najbolj prekanjeni bosanski politik pred tem smehljajem prišel v zadrego in — začel odkrito govoriti.

Poročevalec je vprašal generala o položaju.

Položaj? Pri nas v deželi ima zdaj vsakdo svoj vsakdanji kruh, drugih potreb za enkrat nimamo, žetev kaže izvrstno, zdravstvene razmere so zelo dobre, no, in vse druge skrbi smo prepustili kanonom.

bi in se mora osvoboditi istočasno s Poljsko, z Ukrajino in s Finsko.

SRBIJA IN ČRNAGORA NE NAMERAVATA ZAPUSTITI ALBANIJE.

Scheveningen. Srbija in Črnagora sta tako izjavili, da v Rimu ne dvomi-jo, da ne bosta izpraznili Albanije, dokler se albansko vprašanje ne reši tako, kakor želita Srbija in Črnagora.

ITALIJA — PRAVI SOVRAŽNIK SRBIJE.

Haag, 16. julija. Razpeloženje proti sporazumu se v Srbiji in Črnigori vsak dan veča. Tudi želja po sporazumu z Bolgarijo je v Srbiji kljub vpitju časopisja zelo nujna in ima celo v vojni stranki pristaše. Srbska armada je sedaj preosnovljena in z vsem potrebnim preskrbljena. Nastop Italije v Jadranskem morju je položaj za Srbijo in Črnogoro temeljito izpremenil in Italija je sedaj pravi sovražnik Srbije.

ANGLIJA BLOKIRA BOLGARIJO.

Sofija. Neka angleška ladja se zopet nahaja pred pristaniščem Dedeağac in preiskuje vse, osobito strogo pa grške ladje.

GRŠKI PETROGRAJSKI POSLANIK ZA NEVTRALNOST.

Atene. Veliko pozornost vzbujajo izjave dosedanjega grškega poslanika v Petrogradu Dragumila nasproti uredniku lista »Akropolis« glede na Rusijo. Izjave so osobito zato zanimive, ker je Dragumil svojčas na Sazonovo željo grškemu kralju brzojavil, naj Venizelosovim načrtom pritrdi. Dragumil je zdaj izjavil, da je izpremenil svojo sodbo in da pripoznava, da je postopala Gunarisova vlada ugodno koristim Grške, ker se je izjavila za nevtralnost Grške. Nadalje je izjavil: Ruska armada je štela ob pričetku vojske 4¹/₂ milijona mož, med njimi jih ni 2¹/₂ milijona več sposobnih za vojsko. Ostala armada je demoralizirana.

GRŠKA ZBORNICA.

Atene, 16. julija. Ker je kralj še slab, zbornica ne bo otvorjena 20. julija, ampak dva do štiri tedne pozneje.

ANGLEŠKA BO STAVILA NOVE REDLOGE — GRŠKI.

Četverosporazumniki pravijo, da v Bolgariji zlepa ne gre. Sedaj hočejo baje v grškem Solunu izkrcati nekaj divizij, da iz bližine vojaško pritisnejo na Bolgarijo.

»Berliner Tageblatt« prinaša dne 15. t. m. atensko brzojavko:

»Sedaj dognano dejstvo, da hoče Anglija ob povratku Venizelosa staviti Grški nove predloge, ki bi bili naperjeni tudi proti Bolgariji sami, smatrajo tukajšnji krogi za znamenje, da angleška stvar v Sofiji slabo stoji.

Toda že sedaj tukajšnji mirno so-deči krogi nekoliko nezaupljivo čakajo na predloge Angleške, ki hoče zopet začeti na grškem koncu, ko se ji na bolgarskem koncu ni posrečilo spraviti Balkancev v vojno. Vladni »Embros« piše: »Angleška, ki hoče sedaj Venizelosovi vladi predlagati skupno angleško-grško akcijo v bolgarski Traciji, kar je svoj čas odklonila, ko je to predlagal grški generalni štab, vendar nikdar ne bo prenehala po potrebi izigravati Bolgarije proti Grški. Za enkrat naj taki grozilni predlogi samo plašijo Sofijo; toda mi smo že rekli, da je za Grško že prekasno se vmešavati v svetovni spor, najmanj pa, da bi služila proti tretjim kot izsiljevalno sredstvo.«

»RAZDELITEV« CARIGRADA.

Atene, 16. julija. Italijanski listi poročajo, da sporazumne države nadaljujejo pogajanja radi Carigrada. Najnovejši predlogi rezervirajo Bospor in Pero za Rusijo, Stambul in Galato za Francijo in otoke ob južnem izhodu Dardanel Angležem. Ta delitveni načrt dokazuje, da Francozi niso več voljni izpolniti znano edino željo Rusije.

ITALIJANSKE PONUDBE GRŠKI.

Kodanj, 16. julija. Da bi napotila Grško, da se bori na strani četvernega sporazuma, je Italija ponudila Grški Tripolis in Libijo, od katere sama poseduje le še kratko obrežno črto. Zato bi dobila Italija od Francoske vzhodni del Tunisa, medtem ko bi južna Albanija in okolica Smyrne ne pripadla Grški, marveč Italiji.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Nadaljnji nemški uspehi. — Število ujetnikov v Argonih znaša nad 7000 mož.

Berlin, 16. julija. Wolffov urad poroča iz velikega glavnega stana:

Dne 14. julija smo ob napadu v okolici pri Souchezu izgubili kos nekega jarka. Ponovni poizkusi Francozov, da nam v Argonih iztrgajo po naših osvojenih postojanke, so se izjalovili. Postojanke se nahajajo trdno v naših rokah. Včeraj in predvčerajšnjim severozahodno od Argonov izvedeni francoski napadi so se izjalovili ob hrabri obrambi severnonemške de-

želne brambe, ki je sovražniku v ljutih bojih moza z možem zadala veliko krvavo izgubo in mu vzela 462 ujetnikov. Od 20. julija so se naše čete v Argonih in zahodno od tam s kratkimi odmori uspešno vojskovala. Poleg dobička na ozemlju in plena na materialu se je deslej doseglo skupno število ujetnikov 116 častnikov in 7009 mož. Na naši bojni črti vzhodno od Argonov živahni ognjeni boj. Vsi sovražni napadi so bili odbiti brez vsakega truda. V okolici Landrayn (vzhodno od Luneville) boji prednjih straž. Naši letalci so metali v okolici Geradmorja na sovražne čete bombe.

Najvišje vojno vodstvo.

Francozi žele hitrega konca vojske.

Genf. Francoski listi pozdravljajo ob-streljevanje Vigneullesa kot znak, da se je Joffre končno odločil za najuspešnejšo ofenzivo. V Calaisu se je določil skupen napadalen načrt. Socijalistično časopisje naglašja, da se boje Francozi vojske pozimi in da so zato zadovoljni z najkrvavejšimi žrtvami ofenzive, če se z njo doseže časten mir. »Guerre Mondiale« izjavja: Obstreljevanje nikakor ne pomenja, da se prične ofenziva pri Calonne in Apremontu; letalci marveč prikivajo le tajno napadalno točko.

Angleške izgube.

London. Zadnji seznani izgub obsega imena 52 častnikov in 1528 mož.

Angleški pritlikavci na fronti.

Haag, 13. julija. Iz Londona se poroča: Kakor znano, je angleško vojno ministrstvo znižalo za vojaške novince predpisano telesno mero od 158 na 152 centimetrov. Radi dosedanje mere (158 cm) je bilo mnogo novincev odklonjenih, ki so se nato zbrali v posebnih prostovoljskih bataljonih, ki jih je vodil član parlamenta Bigland. Tako je nastalo še osem nadaljnjih »pritlikavskih bataljonov«. Tvorijo jih večinoma novinci iz industrijskih krajev severne Anglije. Te čete, ki so bile že doslej podrejene Kitchenerjevemu nadzorstvu, se sedaj perabijo na fronti, ker je nabitost vojakov že skoro čisto zaspalo. »Daily Chronicle« se poteza za to, da se dajo pritlikavskim bataljonom posebne ugodnosti. Zbornični član sir Alkins pripominja, da so majhni ljudje veliko bolj pripravljeni za službo v strelskih jarkih nego veliki, razen tega so veliko manj izpostavljeni nevarnosti sovražnega ognja.

Iz angleške zbornice.

London, 15. julija. (Kor. urad.) Bonat Law je izjavil, da so Angleži in njih zavezniki osvojili 450.000 štirijaskih milj nemških nasebin. Na Mac Masterjevo vprašanje je pa priznal, da se reši vprašanje na glavnih bojiščih. Asquith je izjavil da zunanji urad ne želi razprave o zunanji politiki. Duncan je izjavil: Nismo še sposobni, da ustvarimo za vojsko sposobno armado. Nemčija nas v tem že 11 mesecev uči. Državni kancler Mac Kenna ugovarja, češ da toliko, kolikor je storila Anglija za svoje vojake in mornarje, ni še nikdar storil kak narod. — Gosposka zbornica je v tretjem branju odobrila popisovalno postav. — Posl. Mason je v ponedeljek vprašal Asquitha, kakšne mirovne pogoje nameravajo staviti sovražne države in če se je predlagalo, naj se izprazni Belgija in severnovzhodna Francija. Asquith je odgovoril: O tem še nisem informiran.

Angleška parlamentarna kriza.

Genf. »Journal« poroča: V admiraliteti pričakujejo novih izprememb. Tudi v ministrstvu se pričakuje kriza. Lloyd George je izjavil v zasebnih razgovorih, da je bilo prejšnje vojne delo vlade šušmar-sko in da je vodil Churchill admiralske posle diletantsko.

Na Angleškem organizirajo ženske za izdelovanje streliva.

London, 16. julija. (Kor. ur.) Na Angleškem se je vpisalo 87.000 žensk za izdelovanje streliva. Organizacija je prevzela gospa Pankhurst in namerava v Londonu v nedeljo izvesti veliko demonstracijo. Trgovine so odstopile za čas vojske vladi del svojega osobja.

Poljski narodni dan.

»Frankfurter Zeitung« ima 14. julija iz Berna:

V Petrikovu na Rusko-Poljskem se je nedavno vršil poljski narodni dan. Bilo je prvič, da sta se sešli Galicija in kongresna Poljska. Zborovanja so se udeležili zastopniki najvišjega poljskega narodnega odbora poljskih legij, od osrednjih sil zasedenih gubernij, neodvisnih strank iz Varšave, Poljaki iz Amerike, tudi poljski poslanci v dumi in Poljaki vseh strank.

Kakor poroča »Bund«, je varšavski delegat izjavil, da Varšava čaka na manifest osrednjih sil. »Naš upor v masah je bistveno odvisen od garancij lastne državne suverenitete poljskega naroda. Vendar se ne strahujemo zedinjenja z Avstrijo pod habsburško dinastijo.«

Zborovanju se je predložilo spomenico, pred kratkim izročeno avstrijski vladi z naslednjim minimalnim programom:

Garancija politične nedeljivosti poljskega ozemlja; preureditev poljskih legij v poljsko armado ob strani Avstrije; v okviru vojaških ozirov mogoča samouprava zasedenih poljskih zemelj.

»Bundu« se piše, da petrikovsko zborovanje kaže, kako se je ves poljski narod nagnil na stran Avstrije. S tem, da je odkril odločnost in slogu vseh poljskih strank v njihovem političnem programu, je avstrijski monarhiji odprl možnost, da silovito zraste njen ugled, če slovanski narod z 20 milijoni ljudi prostovoljno prestopi v tabor osrednjih sil.

Turčija v vojski.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 15. julija. (Kor. urad.) Poročilo »Agence Telegraphique Milli«: Glavni stan javlja: Dardanelska fronta, 14. julija ni bilo pri Arri Burnu in Sedil Bahru nobene akcije razen neznatnega obojestranskega ognja. Naši topničarji so poglani v beg sovražni torpedorušilec in sovražni transportni parnik, ki sta se skušala približati Arri Burnu, potopili so sovražni plav, drug plav pa zažgali. — Iraška fronta, 13. julija ponoči so sprednji oddelki našega levega krila skupine Muntefik sijajno izvršili neko nalogo. V boju, ki je trajal od polnoči do popoldneva naslednjega dne, so odbili sovražnika kljub hudemu ognju. Topniški čolni so mu prizadejali težke izgube. V pasu datelnovih dreves smo našli 500 ujetih sovražnikov, med njimi več angleških častnikov. Razen tega je odpeljal sovražnik na ladji mnogo ranjencev in padlih. Naše izgube so zelo majhne. — Z ostalih front ni nič posebnega poročati.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

London, 16. julija. (Kor. ur.) Uradno: Angleško-francoske boje sile na Dardanelah so 12. in 13. t. m. po ljutih bojih vzele več turških jarkov in pridobile 200 do 400 m na ozemlju. Ujele so 422 Turkov. Francozi so potisnili svoje skrajno desno krilo do izliva reke Keresvedere.

ITALIJA IN SPORAZUM GLEDE DARDANEL.

Monakovo, 16. julija. O sporazumu med Angleško in Rusijo glede Dardanel se izražajo italijanski listi, da sta imenovani državi Italijo varali, ker sta se že davno prej, preden je Italija vstopila v vojsko, sporazumeli, pa to očitno italijanski vladi zamolčali, ker ima sedaj Rusija na Balkanu popolnoma proste roke. Rusija lahko po tem sporazumu brez ugovora Angleške po svoji volji odškoduje balkanske države, tedaj tudi albansko vprašanje lahko po svoje uredi. Italija se boji, da bo Rusija v prvi vrsti mislila na Srbijo in Črnogoro, zato je sporazum za Italijo poniževalen. Tudi Grško ogroža ta sporazum, ker bi dobila Angleška pravico, da po svoje razpolaga z otoki v Egejskem morju in anektira Imbros, Lemnos in Tenedos. Francoska je potisnjena v ozadje, ker je celo Sirija prepušena Angleški. Ta razdelitev povzroča nezadovoljnost, ker iz tega jasno sledi, da si hočeta Angleška in Rusija prilastiti nadvladavo v Evropi.

RUSKO ČRNOMORSKO BRODOVJE V STRAHU PRED PODMORSKIMI ČOLNI.

Berlin. »Nationalzeitung« poroča z ruske meje: Rusko črnomoško brodovje počiva, ker so se pojavili nemški in turški podmorski čolni v Črnem morju.

VSAK DAN 800 RANJENCEV.

Atene, 16. julija. (Kor. ur.) Iz Mitilen poročajo: Angleži in Francozi vozijo vsak dan po 800 ranjencev v Marseille in Aleksandrijo.

TURŠKI UJETNIKI V RUSIJI.

Carigrad, 16. julija. (Kor. urad.) Listi ogorčeno poročajo, da so internirali turške vojne ujetnike kavkaške armade pri Bakuu na nekem nenaseljenem otoku Kaspiskega morja, kjer žive le strupene kače. »Tanin« zahteva, naj vporabi vlada protinasilstva, kakršna so Nemci uspešno izvajali.

Na morju.

PLEN NEMŠKIH PODMORSKIH ČOLNOV V PRVEM TEDNU MESECA JULIJA.

Kodanj, Angleška admiraliteta poroča, da se je v prvem tednu meseca julija pripeljalo in odpeljalo 1369 ladij; med njimi jih je bilo 10 z 31.068 tonami potopljenih.

× × ×

London. »Llyods« poroča iz Great Yarmoutha: Torpediran je bil parnik »Rym« iz Bergena.

Sofija. »Utro« poroča iz Rima: Ob irski obali je bil torpediran nek italijanski parnik 2000 ton. Od moštva ni nobenega sledu.

Razna poročila.

ROSENAL USTRELJEN.

London, 16. julija. (Kor. ur.) Reuter poroča: Radi vohunstva obsojeni Nemec Rosenthal je bil danes zjutraj ustreljen, potem ko je bila smrtna obsodba potrjena.

UIME V AMERIKI.

Haag, 15. julija. Iz Buenos Airesa se poroča: V raznih pokrajinah je po nalivih nenadoma nastalo zelo hladno vreme, temperatura je padla do 3 stopinj. Boje se za sladkorni trst. Poroča se tudi o poplavih. Posebno je trpelo glavno mesto Bolivije, Lima; škoda znaša več milijonov dolarjev. Tudi po deželi je napravila povodenj veliko škode.

DOBIČKI AMERIČANOV IZ VOJNIH DOBAV.

London, 16. julija. (Kor. urad.) Ameriška družba »Du Pont Powder Company«, ki je dobavljala zaveznikom brezdimni smodnik, je plačala za zadnje četrtletje posebno dividendo 2% za navadne in 5% za odlične akcije.

GROF CZERNIN SE PRESELIL NA SINAJO.

Budimpešta. »Keleti Ertesito« poroča iz Bukarešta: Avstrijski poslanik v Rumuniji grof Czernin se je preselil z osebjem poslaništva na Sinajo.

Dnevne novice.

+ Nadvojvodinja Marija umrla. Danes zjutraj ob 9. uri je v Badnu umrla nadvojvodinja Marija.

+ Nadvojvodo prestolonaslednika Karl Franc Jožefa je menoval cesar za generalnega majorja in konteradmirala.

+ Avstrijski poslanik v Berlinu princ Hohenlohe je došel 16. t. m. na Dunaj.

+ Cenjene naročnike, ki jim je naročnina potekla, pa je doslej še niso obnovili, vljudno opozarjamo, da se list s prihodnjim tednom u s t a v i v s e m, ki dotle ne obnove naročnine ali ne sporoče tehničnih razlogov, ki jim onemogočujejo pravočasno doposlave naročnine.

+ Naročniki na tedensko izdajo (sobotni »Slovenec«), kateri nimajo še plačane naročnine do konca tekočega leta ali vsaj do 30. septembra, prejmo v današnji številki položnico za obnovitev naročnine. Te položnice naj se vsak poslužijo nemudoma, ker sicer prihodnji teden ne prejme več sobotne številke »Slovenca«. V svojo lastno korist naj torej nihče več ne odlašajo s plačilom. Odlasli smo z ustavljanjem dovolj časa, posebno v nekaterih izjemnih slučajih.

+ Soči. To krasno in preroško pesem goriškega slavčka Gregorčiča prinaša v lepem in dobro posrečenem prevodu, ki ga je oskrbel g. prof. Funtek, današnja »Lai-bacher Zeitung«. V prevod sta se vrnila dve tiskovni pomoti, in sicer se mora glasiti vrsta 49.: »in die von dir getränkten Auen (ne Gauen); vrsta 66. pa »schwill auf, steig auf im Donnerlauf« (ne Dauerlauf).

+ Celo ozemlje kraljevine Hrvatske in Slavonije je proglašeno za vojno ozemlje — tako poročajo uradni hrvatski listi.

+ Psalmi et Cantica secundum ordinem in Psalterio Romano. Seria secunda; str. 102; velja 1 K 30 vin., se dobi v »Kato-liški bukvarni« v Ljubljani. — To je drugi zvezek, ki obsega razlago psalmov za ponedeljek. Urejen je popolnoma tako kakor prvi za nedeljo. Čujemo, da so gospodje duhovniki te razlage veseli. Zato mislimo, da gospodom s to naznanitvijo ustrežemo.

+ Visoka zaščitnica beguncev z juga. »Information« piše: Stvar beguncev iz južnih pokrajin je postala srčna zadeva cele Avstrije. Dobila je pa tudi zagovornika, čegar visoki ugled in plemenito srce jamčita, da se bo vse zgodilo, kar je le mogoče, da se olajša osoda težko izkušanih ljudi; ta zagovornik, ki dela čisto natihem, a z gorko čutečim srcem, ni nihče drugi nego naš splošno ljubljani in visoko čaščen prestolonaslednik nadvojvoda Karol. Ko se je sam dobrotno zavzel za osodo beguncev z juga, mu ni bilo težko za plemenito stvar pridobiti tudi ljubeče očetovsko srce vladarjevo. Cesarjeva milost se je takoj obrnila k beguncem, pripravljena k dejanski pomoči. Sledeč svojemu dobrotnemu, očetovskemu srcu je Nj. Veličanstvo cesar skrbnemu zagovorniku, prestolonasledniku, že dal na razpolago znatno podporno vsoto za pomočno akcijo v prid beguncem z juga. Ta dobrohotna naklonjenost najvišjih osebnosti ne bo navdala samo obdarovancev s čustvom hvaležnosti, veselja in zaupanja v bodočnost, marveč bo ostala za celokupni jug nov dokaz posebno iskrene ljubezni in skrbnosti cesarske hiše. Prestolonasledniku, ki je postal tako goreč in srečen priporočnik beguncev z juga, se bodo pa po tem plemenitem činu srca vseh še bolj približala. Apiliramo vsled tega na zlata srca Kranjcev, ki so nam že doslej v polni meri izkazali vse svoje brato- in človekoljubje. — Odbor posredovalnice.

— Umrl je v Lescah po daljšem bolehanju dne 16. julija trgovec g. Franjo

Mla kar, star komaj 41 let. Pogreb bo istotam v nedeljo, 18. julija, ob 6. uri popoldne. Naj v miru počiva!

+ Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta št. 38, prosi: 1. da ji naznani begunci iz Goriškega, obeh narodnosti, ter begunci iz Istre v svrhu evidence svoj sedanj in prejšnji naslov. — 2. Da se ji po možnosti naznani stanovanja v Ljubljani in na deželi, ki so na razpolago za begunce boljšega in nižjega stanu. — 3. Da se ji naznani službe, ki so v obrti, na kmetih in v zasebnih družinah na razpolago za begunce. Begunci iz Goriške, ki so morali vsled vpada verolomnega sovražnika zapustiti vse svoje imetje in svoje domove, so nujno potrebni, da se jim gre v vseh ozihih na roko.

— Stotnik A. Jacobi, znani zaslužni predsednik goriško-gradiščanskega veteranskega društva, je dobil od vojaškega poveljstva posebno pohvalo za njegov trud pri ustanovitvi zbora prostovoljnih strelcev v Goriško-Gradiščanski. Stotnik Jacobi se je odlikoval že kot vojaški poveljnik v bolnišnici Rdečega križa v centralnem semenišču v Gorici.

— Pokra. V Ptuj se je poročil c. in kr. rez. poročnik 17. pešpolka in uradnik poštne hranilnice na Dunaju Jože Potokar z gospico Albino Archovo, učiteljico trg. šole na Dunaju.

— Umrl je v Trstu Jernej Novak, vpo-kojeni šolski sluga na c. kr. drž. gimnaziji.

— Okrajno sodišče v Trzinu (Monfalcone) je prenestilo svoj sedež v Grosuplje na Kranjskem. Sodišče vodi sodni svetnik dr. Snider.

— V vojno službovanje je bil sedaj že drugi vpoklican č. g. vojni kurat Leop. Erzin. Sedaj se nahaja v Gradcu.

— Denar za ujetnike. Za ujetniška taborišča v Avstriji se je vpeljal poseben papirnat denar, ki pa ima veljavo samo za ujetniška taborišča. Ujetnikom se ves drug denar, ki ga posedujejo, zamenja v ujetniške bankovce, kateri nosijo napis »ujetniško taborišče«. Tudi kovani denar iz medenine, namenjen za ujetnike, se bo izdal.

— Padel je 17. junija na severnem bojišču častne smrti za domovino 20letni Ivan Zabukovec iz Spodnje Zadobrove (občina Dev. Mar. v Polju). Bil je blag mladenič, zvest in ljubeč sin svojih starišev, dober in zgleden brat. Predno je odšel na bojišče, je prosil mater, naj moli zanj, da bi ga Bog varoval vsake neizgode ter je obečal, da kadar se vrne, bo še bolj skrbel za dom in še bolj slušal mater in očeta, ki je že pet let v postelji. Bil je opora in tolažba svoje matere in vse družine. Ni mu bilo dano, da bi se vrnil, pokrila ga je tuja zemlja. Za njim žalujeta oče in mati, pet bratov in dve sestri. Naj ga venča mučniški venec zvestega vojaka!

— Tržaška kamora pred dobo komisarjate. Iz Trsta nam poročajo: Tržaška magistratna klika, ki je pod nacionalno-liberalno večino, koji na čelu je stal ex-zupan Valerio, nadaljevala staro tradicionalno kamoro, je pred meseci nakupila 800 glav govedine na račun občine, da to meso v slučaju skrajne potrebe razproda med občinstvo. Očividno se je hotelo s čakanjem ugodnega trenutka doseči dobiček, ki bi ga pospravil — seve v žepih izvestnih oseb, ki so pri kupčiji prizadete. Tej nakani je pristopil tudi tržaški vele-tržec z mesom Micolich iz ulice Carlo Ghega s tem, da je pobil 200 glav govedine. Vseh teh 1000 govedin se je razkosalo in shranilo v prosti luk v ledenice na parniku X. Austro-Americane, v takozvane »celle frigorifere«. To je oni parnik, ki je v svojih ledenicah vozil zmznjeno meso iz Argentine. Naši mestni očaki pa niso vedeli, da se meso, če ni bilo že prej zmznjeno, ne drži v teh ledenicah, če se je postavi v teh že sveže. Zato je to meso seve v teh nedostatnih ledenicah segnilo. Ko je bil ta fait accompli že podan, je takrat še v Trstu izhajajoči »Il Piccolo« še pisal, da »procede tutto bene«, medtem ko se je istočasno vseh 1000 glav govedine ponoči pometalo skrivaj v — morje! Škoda, ki je s tem nastala, pade seve v breme prebivalstva; a kamora je skrbela za to, da ljudstvo o tem kamorističnem smradu ničesar ne izve. — Upamo, da bo vladni komisar znal prijeti na pravem mestu.

— V Nabrežini je umrl sodrug Albin Ivančar, tajnik delavskega kamnoseškega društva v primorskih deželah. Umrl je za proletarijsko boleznijo, jetiko. Star je bil 31 let. Bil je jako delaven član socialne demokracije.

— Grmenje topov z goriškega bojišča se čuje tudi v Ljubljani. Prihaja sem čez Vrhniko. Čuli so to grmenje že mnogi, čuje se dobro zlasti proti večeru.

Slavka rudarjev v južnem Walesu.

Rotterdam. »Nieuwe Rotterdamsche Courant« poroča iz Londona: Delo v premogokopih na južnem Walesu je včeraj počivalo, dasi ni stavka splošna. Zastopniki trgovskega urada se zdaj pogajajo v Caraffu z voditelji rudarjev. Dokler se

pogajajo, se ne nameravajo posluževati municijske postave.

London, 17. julija. (Kor. ur.) Reuter poroča: Danes so se vršila pogajanja med zastopniki vlade, posestnikov premogokopov in rudarjev v svrhu hitre rešitve težav v valeskih premogokopih.

Kodanj, 17. julija. (Kor. ur.) »National Tidende« poroča iz Londona: Valeski rudarji so zavrnili predlog, da bi nadaljevali z delom, dokler se ne doseže sporazum. Povsod je sedaj proglašeno obsedno stanje. Admiraliteta je prevzela vse zaloge premoga.

Ljubljanske novice.

Lj Ljubljanski občinski svet ima sejo prihodnji torek. Na dnevnem redu je proračun mestnega zaklada in prošnja izvoščkov za zvišanje tarifa.

Lj Vincencijeve družbe. Delavni člani Vincencijeve družbe se udeležijo cerkvene proslave svojega patrona v ponedeljek, 19. julija, v cerkvi presv. Srca Jezusovega. — Zjutraj ob 1/6. slovesna sv. masa. Zvečer ob 7. cerkveni govor in litanije.

Lj Iz Galicije se je vrnil v Ljubljano č. g. vojni kurat Janko Cegnar, ki je srečno preстал pegasti legar.

Lj Imenovanji. Predsedstvo finančnega ravnateljstva za Kranjsko je imenovalo Franc Gostiša in Ivana Demšar za davčna upravitelja.

Lj Kaj pravijo ljubljanski mesarji. Med ljubljanskimi novicami smo poročali dne 15. julija o rastoči draginji mesa v Ljubljani. Mesarji nas naprošajo k temu pojasniti, da draženje cen ne izhaja od njih, zakaj oni morajo živino plačevati po neprimerno visokih cenah. Tako je na primer te dni plačal mesar Franc Zajc za eno tele visoko ceno 503 K. Kupil ga je od prekupca Jurija Kmetiča iz Trzina. Svoje pismo mesarji zaključujejo: Slavno občinstvo more tedaj spoznati, da cene mesa ne delajo mesarji, temveč prodajalci, oziroma prekuvalci živine.

Lj Ženska ročna dela za vojaštvo bo oddajal zavod za pospeševanje obrti takim osebam na Kranjskem, ki so vajene pletenja, kvačkanja in drugih ročnih del. Ker bo tega dela velike množine, je potreba, da se v vsakem okraju vzamejo osebe, ki hočejo delati, skupaj, za katere naj bi vodila ves promet z zavodom za pospeševanje obrti ena sama oseba. Priporoča se zato, da se zavzamejo za organizacijo tega dela po možnosti lokalni faktorji (izobraževalna društva, občinska predstojništva in župnišča). Podatke, koliko oseb da bo delalo v vsakem okraju in kakšnega dela da so zmogne (pletanja, kvačkanja itd.) naj se pošlje nmudoma na zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta 22, ki bo nato izdal nadaljnja pojasnila glede dela in plačila.

Lj Šivanje vojaškega perila dobe šivilje takoj in naj se zgledajo od ponedeljka zjutraj naprej v pisarni zavoda za pospeševanje obrti, kjer dobe vsa nadaljnja pojasnila.

Lj Novi vsposred v »Kino Central« v deželnem gledališču obsega med drugim pretresljivo dramo »Boj za obstanek«, ki je nekaka slika življenja, podpirana po svojem dobro premišljenem insceniranju. — »Ljubi guljaš-top« je krasna vojna humoreska v dveh dejanjih. Poleg tega kinematografska vojna poročila in še več drugih točk.

Lj Umrlji so v Ljubljani: Ivan Deckert, pešec 8. pešpolka. — Josip Gerner, pešec 52. pešpolka. — Marija Zamljen, žena delavca, 47 let. — Gregor Jelovčan, občinski revež, 65 let. — Konstantin Barna, pešec 33. pešpolka. — Andrej Bartha, pešec 101. pešpolka. — Ivana Škof, bivša kuharica, 77 let.

Primerno povelje generalnega poročnika švicarske armade.

V »Reichspost« št. 325 od 13. julija 1915 beremo naslednje času zelo primerno povelje generalnega pobočnika švicarske armade:

»Množijo se pritožbe, da posamezni polkovni poveljniki zaničujejo verske čute in pravice podrejenega jim moštva. Takemu postopanju se morajo višja poveljstva kar najodločneje upreti. Kdor ne more iz lastnega prepričanja zadostno spoznati notranje vrednosti verskega čuta, naj spoštuje vsaj to, kar je drugemu najvišje in najzvišenejše in česar dotični toliko manj upošteva, kolikor resnejši časi so. Višja poveljstva naj zato poskrbe, da se bodo sledeče določbe strogo izpolnjevale: 1. Nedelja, dan Gospodov, naj se tudi v armadi posvečuje. To je v sedanjih razmerah gotovo mogoče. 2. Ob nedeljah in praznikih naj se da oddelkom priložnost, udeleževati se božje službe, in sicer ločeno po verski izpovedi, v kolikor dopuščajo to krajevne razmere. To velja za vojaštvo vsake vrste. Ovađeni slučajji dajo povod, da se to tu posebno naglašajo. 3. Pri versko mešanih polkih se mora božja služba vršiti ločeno po veroizpovedi. 4. V nežnočutečem in

plemenitem spoštovanju verskega prepričanja in izvrševanja verskih dolžnosti naj dajejo častniki, kakor povsod in vselej, dober zgled.

Generalni pobočnik armade polkovnik-divizionar Brügger.
Temu povelju pač ne moremo ničesar dostaviti.

Ij V vojaško službovanje vpoklicana družabnika trdke I. Ciuha, »Pod trančo«, vljudno javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

1 steklenica 20 dinarjev.
Naročila po povzetju.

Zobna krema

KALODONT
70 vinarjev.

Brez posebnega obvestila.

1411

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, da je naš ljubljani soprog, oziroma oče, gospod

Avguštin Pichler
zasebni uradnik

danes dne 17. t. m. previden z zadnjimi tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal. Pogreb draga ranjega se vrši v nedeljo, dne 18. julija ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, ulica na grad št. 2 na pokopališče k sv. Križu.

V Ljubljani, 17. julija 1915.

Zalujoča rodovina Pichler.

Zahvala.

Ob težki izgubi preblagega gošpoda

Antona Trevna

posestnika in trgovca na Jesenicah,

izrekam tem potom vsem darovateljem krasnih vencev, kakor vsem, ki so spremili draga ranjega k zadnjem počitku, najiskrenejšo zahvalo.

V posebno dolžnost si štejem, da se zahvalim g. dr. Kogoj za zdravniško pomoč in preč. g. župniku Prijatelju za obiske med dolgo boleznijo, požarni brambi Jesenice in Hrušica, občinskemu odboru jesenskemu, prečastiti duhovščini in zastopnikom Posojilnice v Radovljici za častno udeležbo pri pogrebu ter gg. pevcem za ginitivne žalostinke.

1408

Samostojen

knjigovodja

išče stalne službe. Sprejme tudi posle v kaki opekarni, v kateri ima 5letno prakso. Blagohotne ponudbe pod šifro: »Priden 1375« (z navedbo približne plače) na upravo.

Tvrdba Andrej LUSCHER, Podzemelj, sprejme v svojo trgovino z mešanim blagom vojaščinu prostega

trgovskega pomočnika

kateri bi vodil zanesljivo tudi sam filijalko. Plača po dogovoru. 1394

Trgovskega pomočnika

špecerijske stroke, kateri je spreten in trezen, sprejme takoj in pod ugodnimi pogoji firma:

1386

J. KUŠLAN, Kranj (Gorenjsko),

Dva trgovska pomočnika

mešane stroke se takoj sprejmeta pri tvrdki IVAN SAVNIK, Kranj.

1392 3

5000 hekto

raznovrstnega starega in novega belega in rdečega

vina

oddaja po zmernih cenah

Središnja zadruga Hrvat. vinogradnikov Zagreb, Kukovičeva ulica 5.

Zaloga v Ljubljani:

A. Šarabon in Mihael Kastner.

Podpirajte vojaške vdove in sirote!

Paramente, cerkevna bandera, društvene zastave, baldahine in vse cerkveno orodje priporočamo po najnižjih izjemnih cenah

JOSIP NEŠKUDLA,

specialen zavod za cerkveno umetnost,

:: KRALJEVI GRADEC, Češko. ::

Stari paramenti se ceno obnove. — Priporočam posebno ugodno: 1189

kompletne žalne opreme! 1189

Za vsi človekoljubno podporo ubogih zapuščenih izrekam odkriti: »Bog plačaji!«

Posiljajte na izbiro brez stroškov.

Odlikovan na razstavi v Radoljici leta 1904 s častno diplomom in svetinjo I. vrste.

BRINJEVEC

najljepše vrste, posebno priporočljiv proti kužnim boleznim, se dobi pri Gabrijelu Erzen, Zapuže pošta Begunje pri Lescah, Kranjsko.

Za prisnost se jamči. Cene zmerno.

3167

POZOR!

Kedro hoče varčevati, naj se obrne na mojo tvrdko, v kateri imam še vsa blago po stari ceni ter veliko

POZOR!

209

zalogo čevljev

katero nudim slavnemu občinstvu radi pomankanja prostora po nakupni ceni. Se priporočam najvljudneje K. WIDMAYER, pri Solincu, za »vodo«

GANGLIONAL

iz najboljših rastlin pripravljen čaj, ki ga z uspehom uporabljajo

kot domače sredstvo zoper živčne bolezni

Ta čaj pomiri živce, lajša bolečine, odstranja krče, tvori kri, podeljuje sladko spanje, pospešuje telesno moč in prebavo. Ganglional-čaj ne vsebuje nikakih omamljivih snovi.

Edino pristen se dobi pri c. kr. dvor. in nadvojvod. komornem založniku

JULIJ BITNER, lekarnar, REICHENAU, N. A.

Cena škatljici z vpor. navodilom K 3.—

Kjer ga ne dobite v lekarni, naročite ga proti vposlatvi K 3.— franko po pošti, po povzetju 35 vin. več!

Zahtevajte

zastonj in poštnine prosto moj glavni cenik s 4000 slikami ur, zlatine in srebrnine, glasbil, predmetov iz usnja in jekla, potrebščin za gospodinjstvo in toaletto, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

Jan Konrad, c. in kr. dvor. ni založnik Brück št. 1224 (Češko)

Nikelnaste Roskopf-ure K 3-90, 4-20, 5— Srebrne K 8-40, 9-50, — Nikelnaste budilke K 2-90, Budilke z dvojnimi zvoncem K 4—

Pošilja se po povzetju. — Nikak riziko! Zamena je dovoljena ali denar nazaj!

Letoviščarjem in beguncem!

V prijaznem trgu na Dolenjskem, pol ure od železniške postaje 1398

se odda v najem

ker je lastnik pri vojakih

louska hiša

3 sobe, kuhinja (štedilnik), 2 sobi za posle, z vso opremo in perilom. Pri hiši je obširno dvorišče, hladna klet, prostorni hlev in remiza za vozove. Lov in ribarstvo na razpolago. Več se izve v odvetniški pisarni dr. Ivana Lovrenčiča, odvetnika v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 8.

Sprejme se

1397

učenec

zdrav in krepak s primerno šolsko izobrazbo, poštenih starišev za takojšnji nastop. Alfonz Oblak, Rudolfovo.

Zidarji težaki tesarji

se sprejmo proti dobri plači pri stavbi tvrdki Hintz & Ullrich, Bruck ob Muri, Gor. Štajersko. 1405

Absolvirana

učitelj. kandidatinja

sprejme primerno službo. Vprašanja na upravo »Slovenca« pod šifro Služba 1409.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mizarstvo.

Popolna spalna oprema za 2 osebi zgotovljena iz tu ali inozemskega oreha ali hrasta z marmorjem in ogledalom

350 K

Zaloga otroških vozičkov.

Cene konkurenčne.

Blago solidno.

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Prodaja konkurzne zaloge.

V konkurzni sklad Albine Koser, kramarice v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 24, spadajoča zaloga manufakture, gotovih oblek, pletenin, perila, galanterije in oprave proda se z dovoljenjem c. kr. konkurznega sodišča v Ljubljani z dne 14. julija 1915, opr. št. S 9/15/20 v celoti ali pa v partijah, razdeljenih po posameznih strokah.

Cenilna vrednost zaloge z opravo vred znaša 4687 K 48 v. Interesenti naj vložijo pismene ponudbe z 10% vadijem do vstevši 24. julija t. l. pri podpisnem konkurznem upravitelju, kjer se lahko vpogleda cenilni zapisnik in dobi vse informacije. Kupnino je plačati po odobritvi ponudbe v gotovini, prodano blago mora kupec takoj spraviti iz prodajalne. Konkurnza uprava si pridržuje pravico pritrditi najboljšemu ponudniku šele pri sestanku vseh ofertov, ki se vrši dne 26. julija 1915 v pisarni konkurznega upravitelja ob 4. uri popoldne. Pri tem sestanku upniški odbor lahko odkloni vse oferte, če ne bi dosegel najboljši ponudek vrednosti zaloge primerne višine.

Konkurzni upravitelj

dr. Fran Zupanc, odvetnik

Šelenburgova ulica 5, II. nadstropje.

Originalne Mayfarth-ove

postavno varovane

„HERKULES“

vinske in sadne stiskalnice prvovrstni izdelek. Hydraul. vinske in sadne stiskalnice nedosegljive!

Mlini za grozdje in sadje,

Naprave za pridelovanje mošta

PH. MAYFARTH & Co.

Tovarna poljedelskih strojev.

DUNAJ, II, TABORSTRASSE Nr. 71.

Ceniki zastonj. Zastopniki se sprejmejo.

Specijalno izdelovanje stiskalnic in aparatov za pridelovanje vina.

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, **Vogel Marijin trg — Sv. Petra cesta.** Delniški kapital in reserve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

15

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vseskar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. junija 1915 K 81.726.838.—, 31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.833.922.—.

Žvepleno zdravilišče

Varaždinske toplice (Hrvaško)

Železnična, poštna, telefonska in brzjavna postaja. Nov zdraviliški hotel z elekt. razsvetljavo, staroznana radioaktivna žveplena kopelj 58 C priporočljiva za

trganje, revmo, ishijo itd. Pivna zdravilišča za bolezni v vratu, krhlu, prsih, jetrih, želodcu in v črevesih. Električna masaža, blatne, ogljene kisljine, solne kopelji in zdravljenje z vročim zrakom. Odprto celo leto. Moderni komfort. Novi hoteli. Krasna okolica. Prospekti zastoj. Stanovanja za tujce v zadostni izbiri. 1349

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana ::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako; 3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356 kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron 17 vin. Tedaj čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edino najboljšo

Pfaff šivalne stroje — Puch kolesa

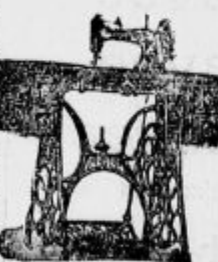
priporoča

po ugodnih cenah in plačilnih pogojih

IGN. VOR

specialna trgovina šiv. strojev in koles

Ljubljana, Sodna ul. 7.

10 letno jamstvo za vse, nje najbolj pripravi.

Lahki elegantni modeli vseh vrst.

Cenik zastoj in franko. — Zastopnike sprejemem.

Izboljšajte

promet v svoji gostilni z najboljšim in najcenejšim češkim budjeviškim delniškim pivom plzenskega tipa.

Zahtevajte ga v vseh ljubljanskih gostilnah, v grand hotelu „Balkan“ v Trstu, v hotelu „Lacroma“ v Graczu, v palačah prv. hrvatske štedione v Zagrebu in „Napredak“ v Sarajevu, Beranek v Banjiluki itd.

Informacije daje češka delniška pivovarna v Čeških Budejovicah, Roza Rohrmann v Ljubljani in Bogumil Ponka v Trstu. 3453

Oblastveno konces. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč in posestev

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Trnovski pristan št. 14.

Prodajalci ali kupci naj se obrnejo na zgoraj imenovano posredovalnico. Vse vrste posestva, vile in zemljišča na izbiro. 249 Tajnost zjamčena.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za poši-

5%

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7½, 15 ali 22½ let; pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom. Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 s 17.406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavniče za 6.788.340 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karel Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v pokoju v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Avgustin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv, laka in firneža

Crkoslikarija

Slikarja, pohištvena in stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union

Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla.

Marx-email za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristnega lanenega olja.

Oljnate barve, najboljše

vrste fačadne barve,

vremensko neizpremen-

ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za

sobne slikarje.

Lake angleške za kočije, lake

za pohištvo in druge predmete

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako obrt. — Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Predmete in potrebščine

za žgalno in briljantno

slikanje.

Delavnica za črkoslikarska, likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

ANTON BOČbarvarija in kemična pralnica
Ljubljana, Selenburgova ul. 6Dela se izvršujejo tudi na
Glinah št. 46. Nizke cene!
Točna in solidna postrežba!

Obstoj tvrdke že čez 50 let.

V kopališču Medijana Kranjskem (termalna kopel in letovišče),
pošta Medija-Izlake, južno-železn. postaja
Zagorje, so za kopališke goste in be-
gunce na razpolago**boljše sobe**od 28 kron in nadalje na mesec. Dobra
restavracija po zmernih cenah. Vprašanje
na lastnike: 1380**Rlozija Praschnikerja dediči**
v Kamniku, Gorenjsko.

Štambilije
vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev
Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki franko. 553 Ceniki franko.

Prvo hranjsko podjetje za umetno
steklarstvo in slikanje na steklo
Augusta Agnola
Ljubljana
Dunajska cesta šteč. 13
pri „Figovcu“
se priporoča slav. cerkvenim
predstojništvom kakor p. n.
občinstvu za solidno izvršitev
vsakovrstnega umetnega ste-
klarstva in slikanja na steklo,
za steklarstvo v figuralni in
navadni ornamentiki, stavbno
ter portalno steklarstvo —
Zaloga steklenega in porcela-
stega blaga vsake vrste, sve-
tilk, zrcal, okvirov za podobe
itd. — Nariši in proračuni na
zahtevo zastoj. — Spričevala
mnogo dovršenih del na raz-
polago. 74

Velika zaloga krasnih
VENCEV IN TRAKOV.
BENEDIKT & CO., LJUBLJANA
PRESERNOVA ULICA

KRAPINA-TOPLICE

(Hrvatsko) lečijo trganje, revmatizem, ischias.

Pojasnila in prospekte brezplačno pri
ravnateljstvu. 723 (20)**Gb 100 letnici**

koles stoje na

višku moderne tehnike

„Es-Ka“ in „Adler“ kolesa

domače tvrdke

A. Gorec

špecialne trgovine s kolesi in deli

Ljubljana

Marije Terezije cesta 14

(„Novi svet“, nasproti
Kolizeja).**Razglas.**

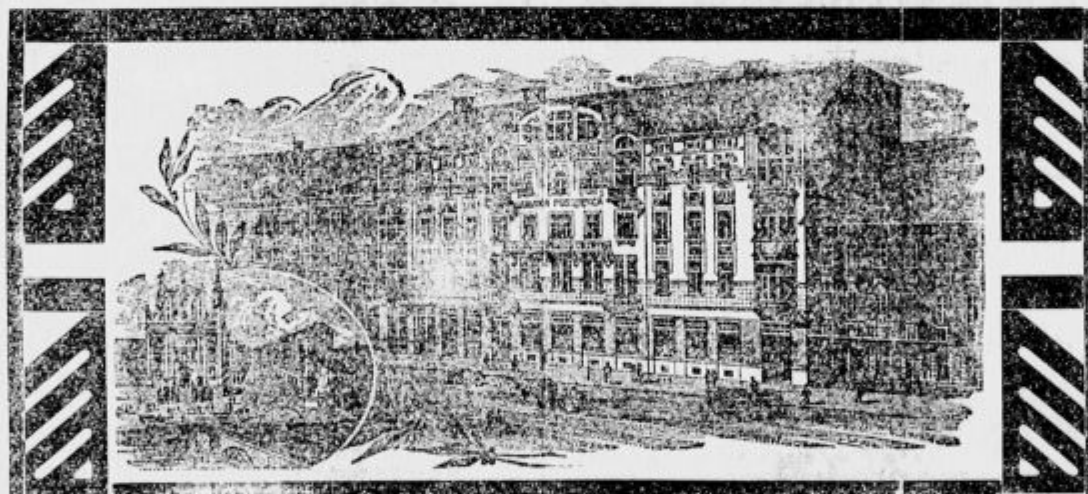
Št. 540/Mob.

Glasom dopisa c. in kr. 5. armadnega etapnega poveljstva vlagati je
ponudbe za ovčjo volno naravnost na 5. c. in kr. armadno etapno poveljstvo,
ki bo nakupilo po primerni ceni vsako ponudeno množino.

Mestni magistrat ljubljanski

1395

dne 12. julija 1915.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!**LJUDSKA POSOJILNICA**

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šteč. 6, prtiličje, v lastni
hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijosprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄%, brez
kakega odbitka, tako da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 K
čistih obresti 4.75 kron na leto.
Stanje vlog je bilo koncem marca
1913 čez 22 milijonov kron. Za
nalaganje po pošti so poštnohran.
položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

4³/₄ 04³/₄ 0**Učenca**za mizarsko obrt sprejme v poduk
takoč **A. Kregar**, mizarski mojster
v št. Vidu nad Ljubljano. 1368**100 litrov zdrave domače pijače,**osvežujoče, dobro in žejo gasoče si lahko
vsak sam priredi z malimi stroški. V za-
logi so snovi za ananas, jabolčnik, gre-
nadine, malinovec, poprova meta, ma-
škatelec, pomerančnik, dišeča pora,
višnjevec. Ta pijača se lahko poleti za-
vziva hladna, pozimi pa vroča mesto ru-
ma in žganja. Skaziti se ne more. Snovi
z natančnim navodilom stanejo K 4.50
franko po povzetju. Na 5 takih porcij do-
dam eno povrhu. Za gospodarstva, tovarne, delavnice itd.
neprecenljive vrednosti, ker delavce ta pijača osveži in
ne upijani, vsled česar ne zgube nič na svoji delazmožnosti.Jan Grolich, drogerija „Pri angelu“, Brno 641, Morava.
1351Neznosne nadloge uši — rešijo
vojaka zanesljivo in trajno**Sadnikar-jeve vrečice**

katere imajo 10 prednosti:

1. Niso nosilcu škodljive.
2. Učinkujejo zanesljivo.
3. So brez duha.
4. So snažne.
5. So priročne.
6. So na leta trpežne.
7. Ne škvari jih mokrota.
8. So poceni.
9. Zabranijo novenalezbe.
10. Pošiljajo se v pismih.

Sedanja veda dolži edino uši kot prenašalce pega-
stega legarja. Kdor se ubrani uši, je varen pred
to kugo. — Vrečice prodaja:Cvančara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hoče-
var, lekarna, Vrhnika; J. Koschier („Pri
orlu“), Kamnik.**Toni Jager**

Ljubljana,

Židovska ulica št. 5.

...

Predtiskarilja najno-
vejših vzorcev za ve-
zene obleke in bluze.**M. Rosner & Co.**

v Ljubljani

veležganiarna sadija in tovarna likerjev
priporoča

v svoji lastni žganjarni kuhane izdelke i. s.

Slivovko

Brinjevec

Hruševce

Tropinovec

pristnost zajamčena

Vermut - vino

najboljše kakovosti

ugodne cene

vzorci na razpolago

Najstarejša slovenska tvrdka te stroke.

Obstoj že nad 38 let

ANA HOFBAUERimejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja
Ljubljana, Wolfova ulica 4si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. ob-
činstvu, da izdeluje natančno po naročilu
in predpisih vsakovrstne bandere, balda-
hine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike,
velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh
vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji.
Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno
ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo
tudi naročila na vezanje, prenavljanje
stare obleke ter sploh vsa popravila.Zagotavljajoč hitro in najpoštenejšo postrežbo, prosim, da
se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo tvrdko.